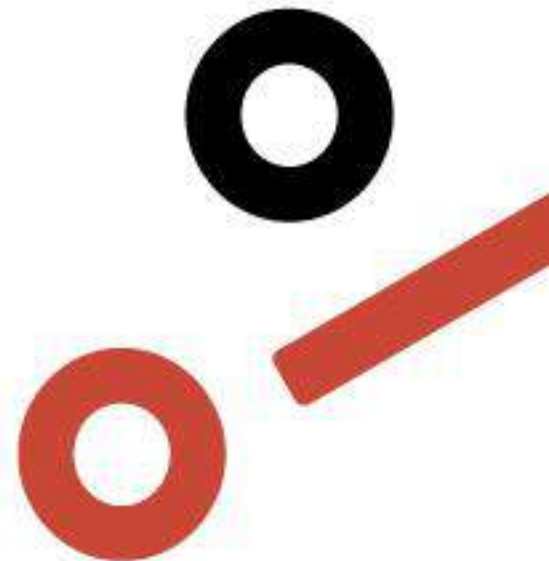
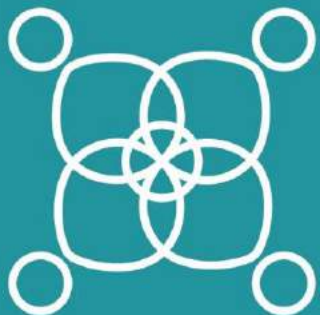

Welkom op het webinar

**Communiceren & sensibiliseren
over COVID-19 maatregelen en vaccinaties**

We starten om 19u

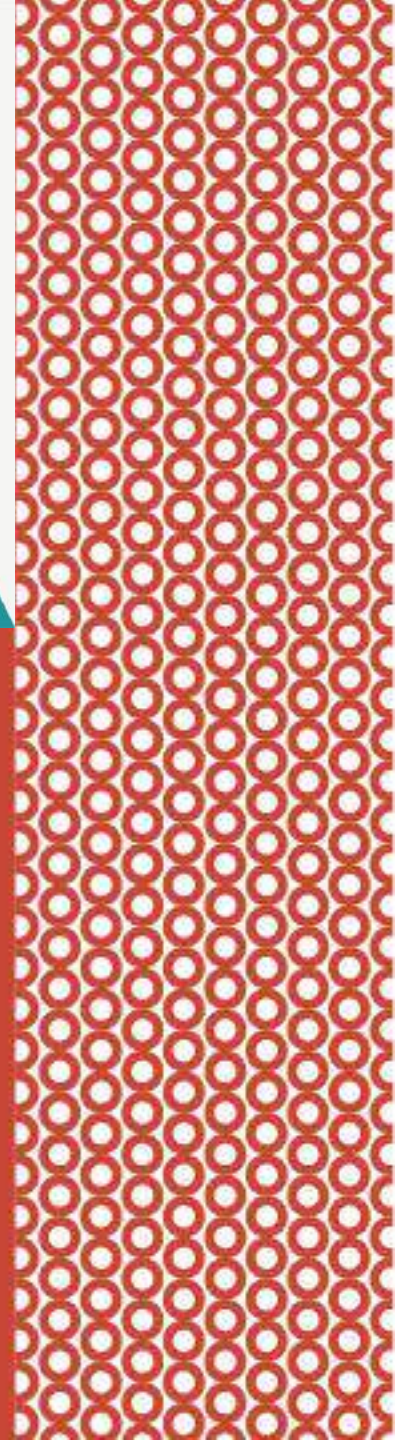

EERSTELIJNSZONE

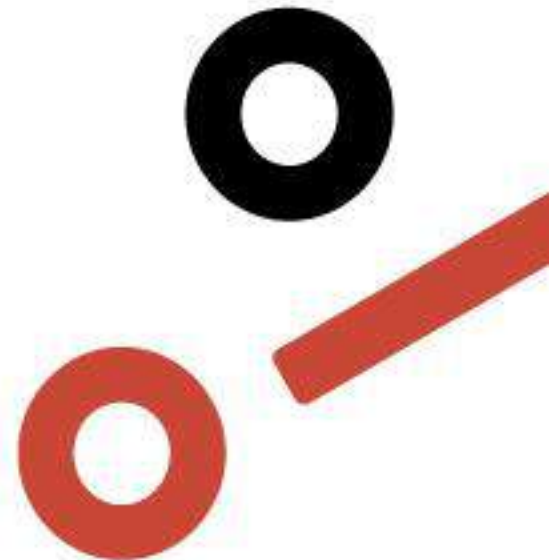

10000 VL
GEZONDHEID
TROEF

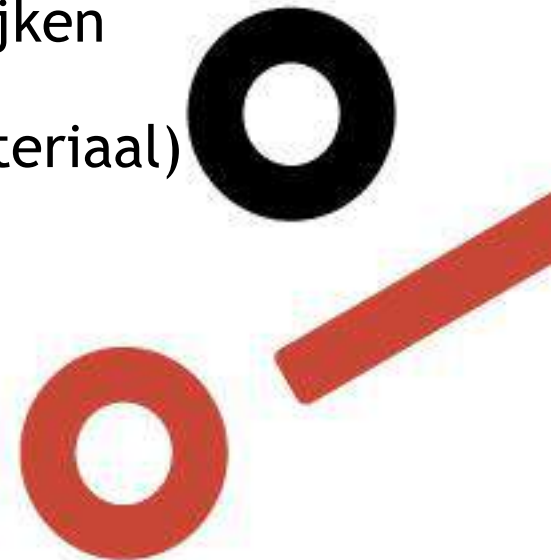
Praktisch

- Controleer:
  - Micro automatisch gedempt
  - **Graag video uitzetten** (gebeurt niet steeds automatisch)
- Chat kan gebruikt worden
  - Enkele vragen worden beantwoord tijdens laatste kwartier
  - Onbeantwoorde vragen worden nadien beantwoord (FAQ's)
- Opname wordt nadien verspreid

Gebundelde krachten

- Vlaamse Logo's:
  - Algemene werking:
    - Netwerkorganisatie
    - Expert gezondheidspromotie en ziektepreventie
    - Dissemineren materialen en methodieken
    - Ondersteunen lokale besturen en organisaties (Vlaamse gezondheidsdoelstellingen)
  - COVID-19:
    - Bundelen info, campagnes, materiaal, bronnen en goede praktijken
    - Signaalfunctie: centraliseren noden en hiaten
    - Sensibiliseren: maatregelen en vaccinatie (o.a. verspreiden materiaal)
- Eerstelijnszones:
  - Beheersen COVID-uitbraken
  - Afstemmen lokale vragen en aanbod
  - Sensibiliseren

Diensten Vormingen Webshop Vacatures Over Logo Contact Zoeken

Kies jouw Logo

Communiceren en inspireren in tijden van corona

Ingrijpende maatregelen zijn overal van kracht om de verspreiding van het coronavirus in te dijken, met aanzienlijke impact op het dagelijkse leven, maar ook op de publieke dienstverlening.

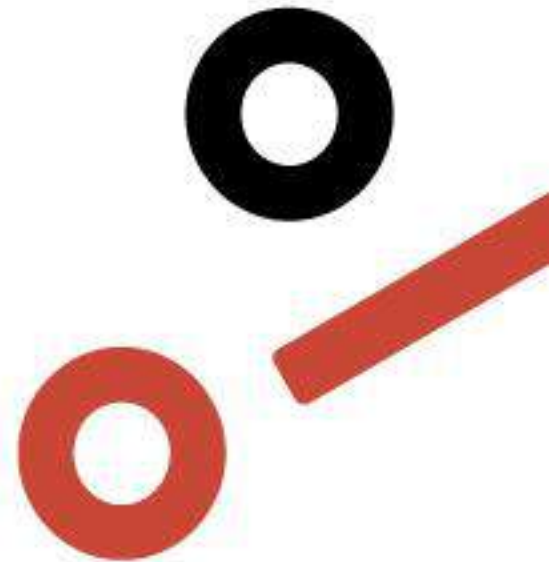
Via onderstaande links (klik op de afbeeldingen) vind je betrouwbare informatie, materialen, inspiratie en tips, die je kan gebruiken in de communicatie naar de doelgroepen van jouw organisatie.

The screenshot shows a webshop interface with a navigation bar at the top containing icons for 'Totaal aanbod', 'In de gemeente', 'Op school', 'Op het werk', and 'In de zorg'. Below this is a search bar and a 'Kies je sector en/of thema' dropdown menu. The main content area features three filter sections: 'Sectoren' (set to 'Alles'), 'Thema's' (set to 'Vaccinaties en infectieziek...'), and 'Materiaaltype' (set to 'Alles'). A 'TOON' button is located to the right of these filters. Below the filters, there are several product listings, each with a thumbnail image and a title. The listings include: 'Het coronavirus: blijf alert! (Infographic)', 'COVID-19-vaccinatie - bewoners woonzorgcentra (Affiche)', 'COVID-19-vaccinatie - zorgprofessionals (Affiche)', 'COVID-19-vaccinatie - personeel woonzorgcentra (Affiche)', 'COVID-19-vaccinatie - personeel woonzorgcentra (Folder)', and 'COVID-19-vaccinatie - zorgprofessionals (Folder)'. Each listing also includes a 'Voeg toe aan winkelmandje' button.

Doel webinar

- Wetenschappelijke inzichten delen rond motiveren van patiënten, cliënten en inwoners
  - Zich laten vaccineren
  - Maatregelen te blijven volgen
- Prof. Maarten Vansteenkiste, Hoogleraar ontwikkelings- en motivatiepsychologie aan de Universiteit Gent
- Dr. Leen Van Brussel, Stafmedewerker gedragsinzichten en gezondheidsongelijkheid, Vlaams Instituut Gezond Leven
- 2 praktijkvoorbeelden

SAMEN WERKEN
WE AAN EEN

gezonde

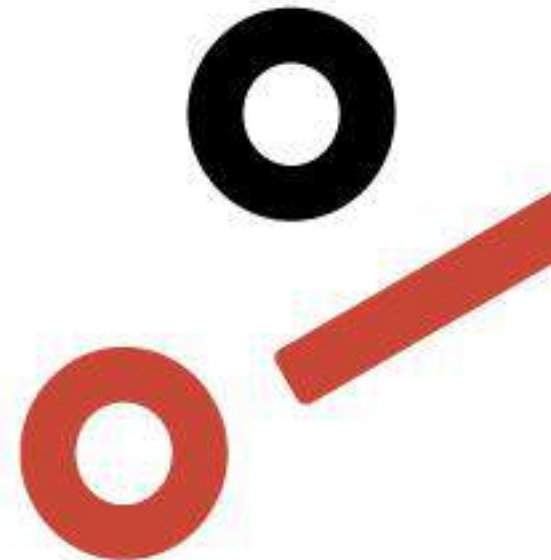
REGIO

logo^{VL}

Prof. Maarten Vansteenkiste

- Hoogleraar **ontwikkelings- en motivatiepsychologie**
Universiteit Gent
- Gespecialiseerd in de vraag hoe we duurzaam kunnen motiveren in diverse levensdomeinen (opvoeding, onderwijs, werk) en gezondheidspromotie.
- Hij gaat dieper in op hoe je motiverend kan communiceren in crisistijden naar burgers, patiënten en cliënten
  - zowel wat betreft het blijven volgen van de COVID-19 maatregelen
  - alsook wat betreft de bereidheid tot vaccinatie

Motiverend communiceren in crisistijden

Inzichten vanuit de motivatiebarometer en de expertengroep 'Psychologie en corona'

Inzichten vanuit de expertengroep

‘Psychologie en Corona’

Maarten Vansteenkiste
Omer Van den Bergh
Karen Phalet
Koen Lowet
Alexis Dewaele
Olivier Luminet
Pauline Charrier
Ann Desmet

Anne-Marie Etienne
Sarah Galdiolo
Olivier Klein
Geert Crombez
Philippe de Timary
Kris Van den Broeck

UGent (motivatie barometer)

Bart Soenens
Joachim Waterschoot
Sofie Morbée
Branko Vermote
Daphne Van den Bogaerde
Lisa Dieleman

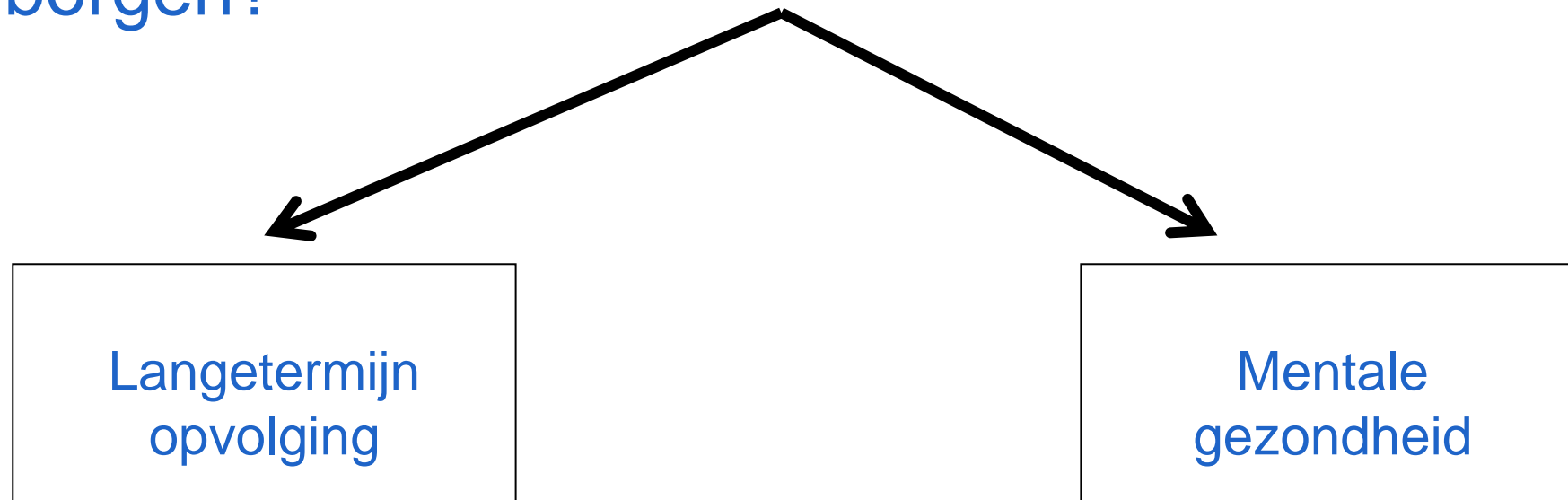

PSYCHOLOGISCHE UITDAGINGEN

- De overheid voerde intrusieve, maar noodzakelijke **maatregelen** in om de verspreiding van het SARS-CoV-2-virus in te dijken
- Deze maatregelen opvolgen vraagt **inspanning**:
  - ✓ Interruptie van onze dagelijks leven
    - b.v. sociale contacten vermijden, mondkmaskers dragen, etc.
  - ✓ Dit vraagt volharding => langetermijn inspanningen
- Het volgen van de maatregelen wordt een grotere uitdaging
  - Tijdens uitrol **vaccinatie**: twee snelheden in onze samenleving
  - Na vaccinatie: zoete smaak van vrijheid

PSYCHOLOGISCHE UITDAGINGEN

Hoe de bevolking gemotiveerd houden voor deze maatregelen en tegelijkertijd hun mentale gezondheid waarborgen?

MOTIVATIONELE UITDAGING

“Een oproep tot ‘verantwoordelijkheidszin’ en het gebruik van ‘gezond verstand’ is een holle oproep in afwezigheid van een motiverend kader. Het is dan ook de kunst om een motiverend klimaat te scheppen waarbinnen mensen vertrouwen opbouwen in het vaccin en het waardevol vinden om zich vrijwillig te laten vaccineren om zichzelf en anderen te beschermen.”

'Als omkadering ontbreekt, dreigt vrijheid een vrijgeleide te worden om onze eigen zin te doen'

Vrije Tribune

Hier geven we een forum aan organisaties, columnisten en gastbloggers

'We missen een goede omkadering van deze teruggekregen vrijheid om te vermijden dat de bevolking haar eigen "goesting" gaat doen', schrijven Maarten Vansteenkiste en Omer Van den Bergh van de [Werkgroep Psychologie en Corona](#) over de recente versoepeling van de coronamaatregelen

DOELSTELLINGEN: DEZE SESSIE ZOU GESLAAGD ZIJN ALS...

- ...U goed bent **geïnformeerd** over recente onderzoeksresultaten
- ...U een aantal **basisinzichten** hebt meegekregen rond het motiverende communicatie.

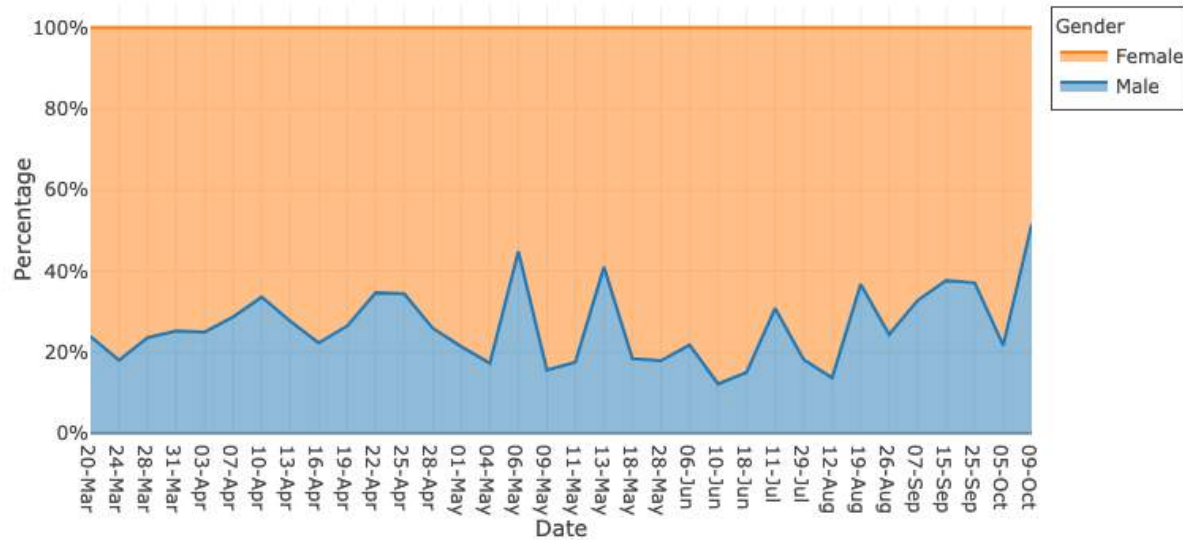
Motivation **BAROMETER**

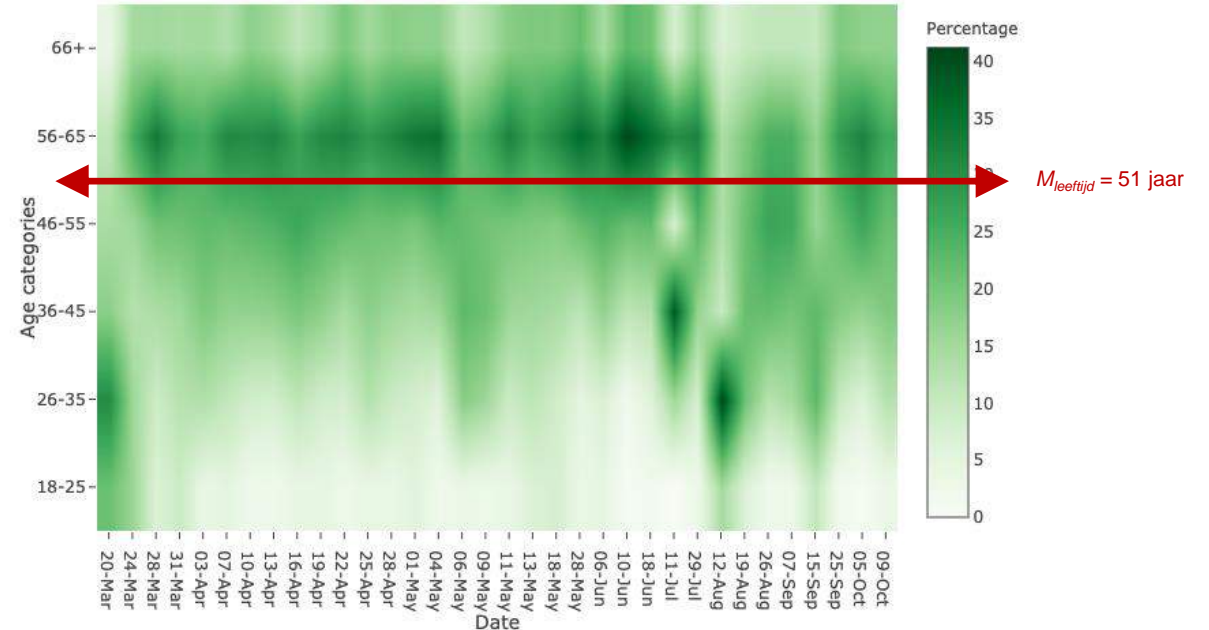
MOTIVATIE BAROMETER

- Dagelijkse metingen van nieuwe cohorten ('groepen') vanaf 19 maart
- Totaal deelnemers = 140000+ (incl. longitudinaal 10 weken, ouders, ouderen, studenten, verveelden, thuiswerkers, etc.)

Gender in %

Age categories

20 THEMATISCHE RAPPORTEN

www.motivationbarometer.com

Op deze pagina

- Het onderzoek
- [Rapporten](#)
- Wetenschappelijke publicaties
- Zijprojecten
- Populaire media
- Contact

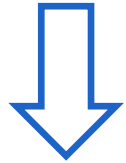
Rapporten

Download hier rechtstreeks onze rapporten:

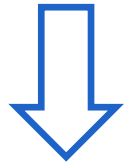
Nieuw: rapport 15 (14 oktober): Zelfs harde noten kan je op een motiverende wijze kraken! [Download hier](#)

- **Rapport 14** (30 september): Wat vinden burgers van coronabadge en de -barometer? Enkele motiverende tools nader belicht. [Download hier](#)
- **Rapport 13** (17 september): Wat zijn volgens de bevolking zinvolle alternatieven voor het huidige bubbelconcept? De psychologische effecten van flexbubbels en een sociale carte blanche vergeleken. [Download hier](#)
- **Rapport 12** (19 augustus): De bevolking is niet meer gemotiveerd. Hoe kunnen we een motiverend kader scheppen? [Download hier](#)
- **Rapport 11** (16 juli): Hoe de motivatie voor het volgen van de maatregelen tijdens deze zomerperiode hoog te houden? De rol van risicoperceptie, angst, en verplichting. [Download hier](#)
- **Rapport 10** (01 juli): Wat zorgt voor een verkwikkende en waardevolle zomervakantie in coronatijden? [Download hier](#)
- **Rapport 9** (19 mei): Ongemakken van mondmaskers: Hoe we ze met de glimlach dragen door vrijwillige verantwoordelijkheidszin te stimuleren. [Download hier](#)
- **Rapport 8** (14 mei): Studeren is de tijd van je leven! Ook tijdens Corona? [Download hier](#)
- **Rapport 7** (12 mei): Zorgt het bubbelen op moederdag voor een boost in onze verbondenheid en motivatie? [Download hier](#)
- **Rapport 6** (05 mei): Motivatie tijdens de 'volksmarathon' stijgt licht: Overheid, zet het positieve elan van motiverende communicatie verder! [Download hier](#)
- **Rapport 5** (26 april): De vermoeidheid tijdens de volksmarathon slaat toe: Evoluties in motivatie, mentale gezondheid en (de)motiverende overheidscommunicatie. [Download hier](#)
- **Rapport 4** (21 april): Het motivationeel draagvlak voor de volksmarathon slinkt: Het leiderschapskompas als leidraad voor motiverende communicatie. [Download hier](#)
- **Rapport 3** (14 april): Psychologische vitamines in tijden van coronavermoeidheid. [Download hier](#)
- **Rapport 2** (08 april): Vlakt onze motivatie voor het volgen van de maatregelen af? Het belang van heldere en logische communicatie. [Download hier](#)
- **Rapport 1** (30 maart): Hoe lang houden we deze maatregelen vol? Met onze motivatie zit het voorlopig goed! [Download hier](#)

Deel 1

Deel 2

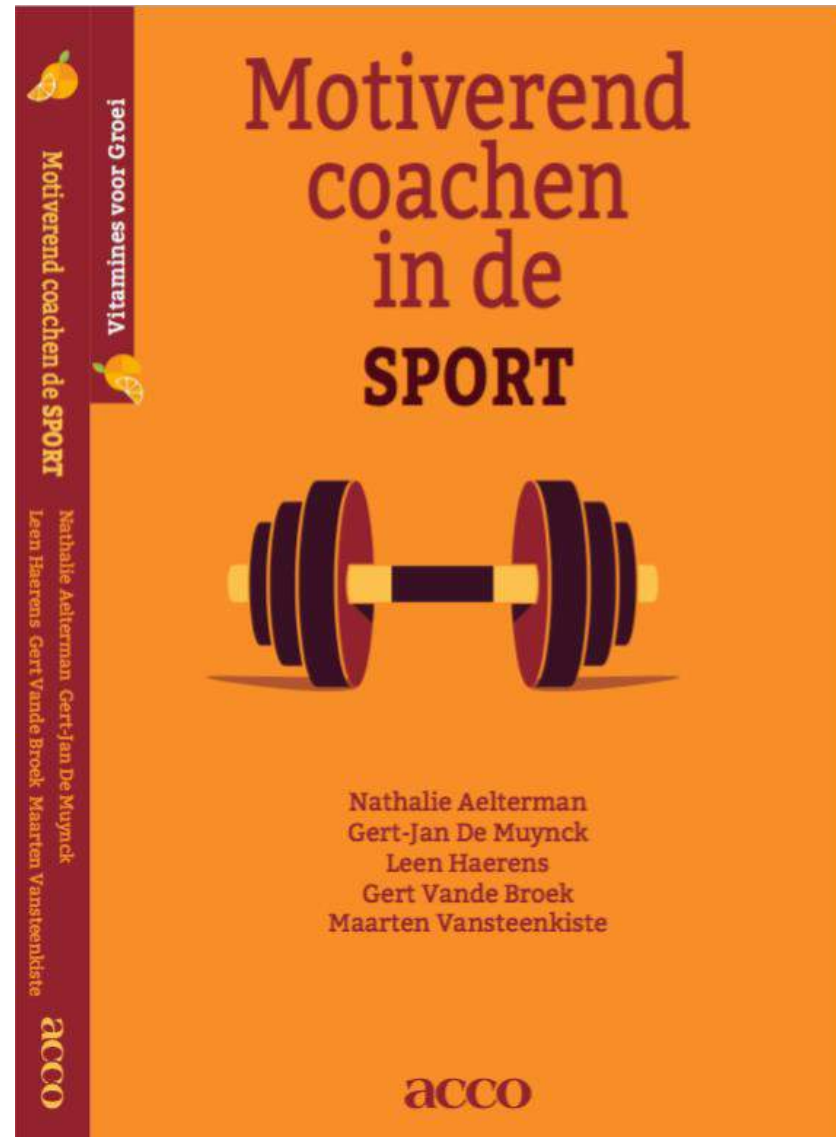
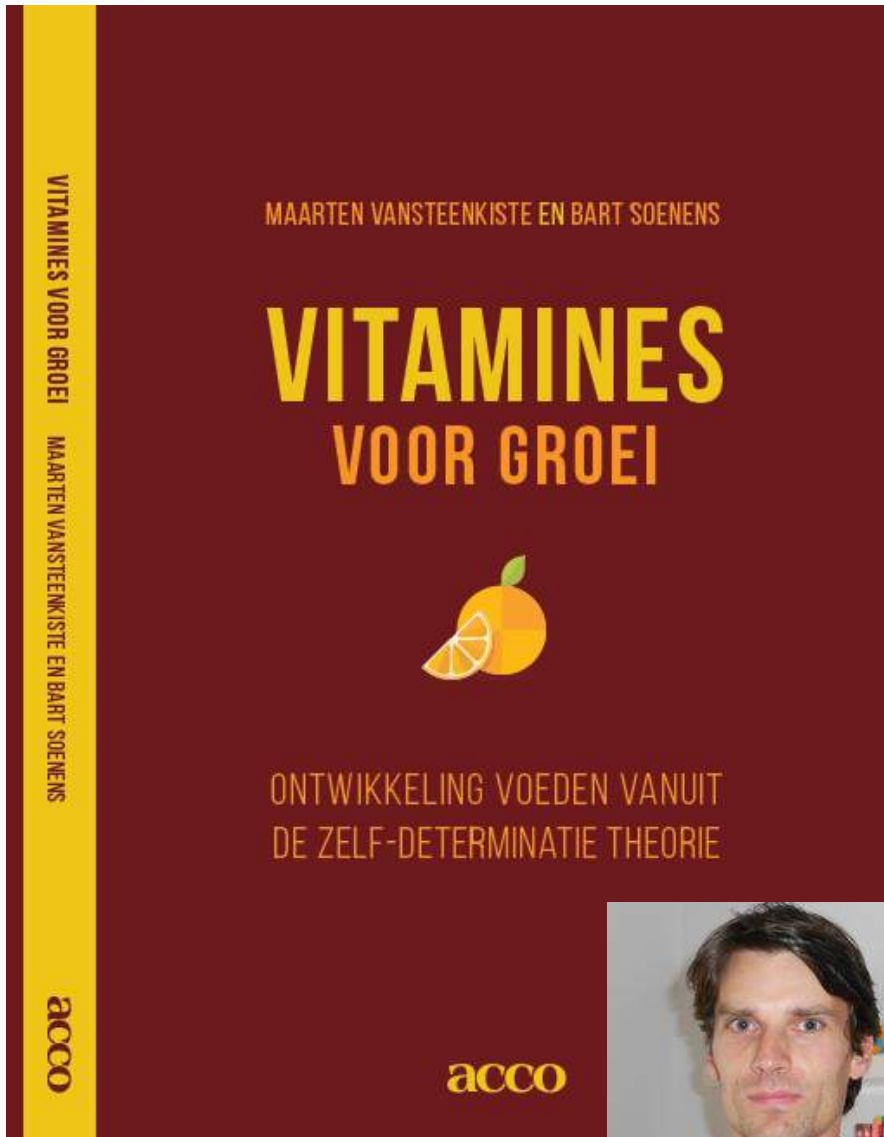

Deel 3

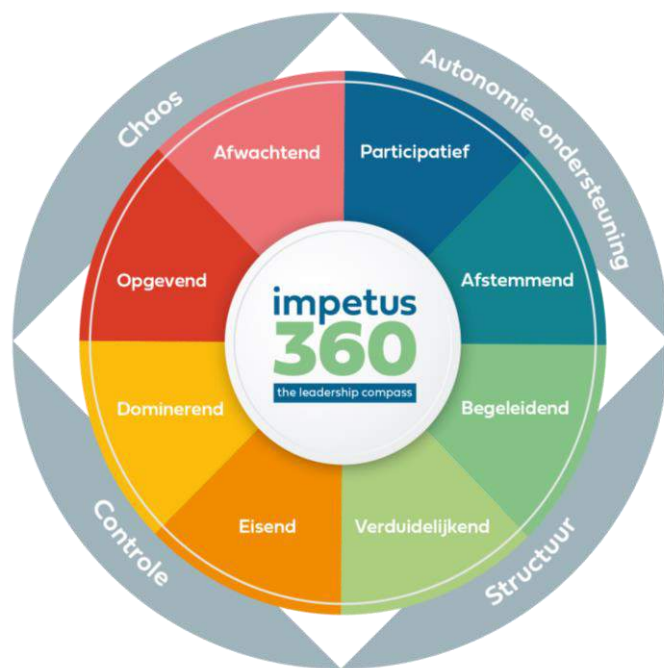
Er is niets praktischer dan een goed theoretisch fundament
= **WAAROM-VRAAG**

De bouwstenen van een motiverende communicatiestijl
= **WAT-VRAAG**

Aan de slag! Hoe kun je de motivatie van burgers stimuleren?
= **HOE-VRAAG**

impetus founding team

Kevin Taelman

Nathalie
Aelterman

Maarten
Vansteenkiste

DEEL 1: ER IS NIETS PRAKTISCHER DAN
EEN STEVIG THEORETISCH FUNDAMENT

Motivation

BAROMETER

⇒ **“Waarom volg jij de corona-maatregelen op?”**

‘omdat ik anders zou worden gesanctioneerd’

‘omdat ik anders bekritiseerd word door anderen’

‘omdat ik mij schuldig zou voelen indien ik het niet zou doen’

‘omdat ik dan pas tevreden kan zijn over mezelf.’

‘omdat ik dit persoonlijk zinvol vind’

‘omdat ik begrijp waarom deze belangrijk zijn’.

Straf
beloning,

Schaamte
schuld,

Persoonlijke
zinvolheid

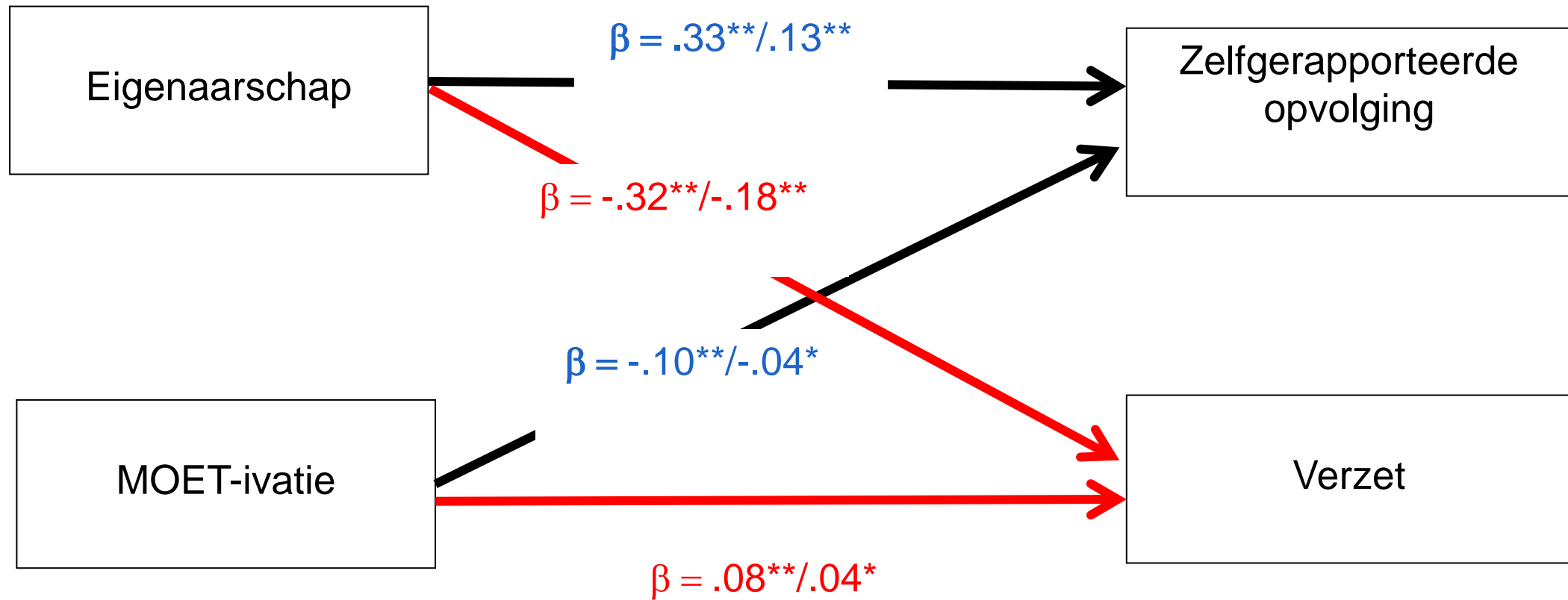
**Internalisatie proces =
Toenemend eigenaarschap, toewijding en verantwoordelijkheid**

of **‘MOET-ivatie’**

of **vrijwillige motivatie**

Er is dus niet per definitie een spanningsveld tussen grenzen/maatregelen en autonomie

MOTIVATIE BAROMETER

Vraag 1:

Hoe zijn onze vrijwillige motivatie en 'moet'-ivatie doorheen de crisis geëvolueerd?

OVERVIEW OF RESEARCH REPORTS

Evolutie van motivatie tijdens de COVID-19 crisis

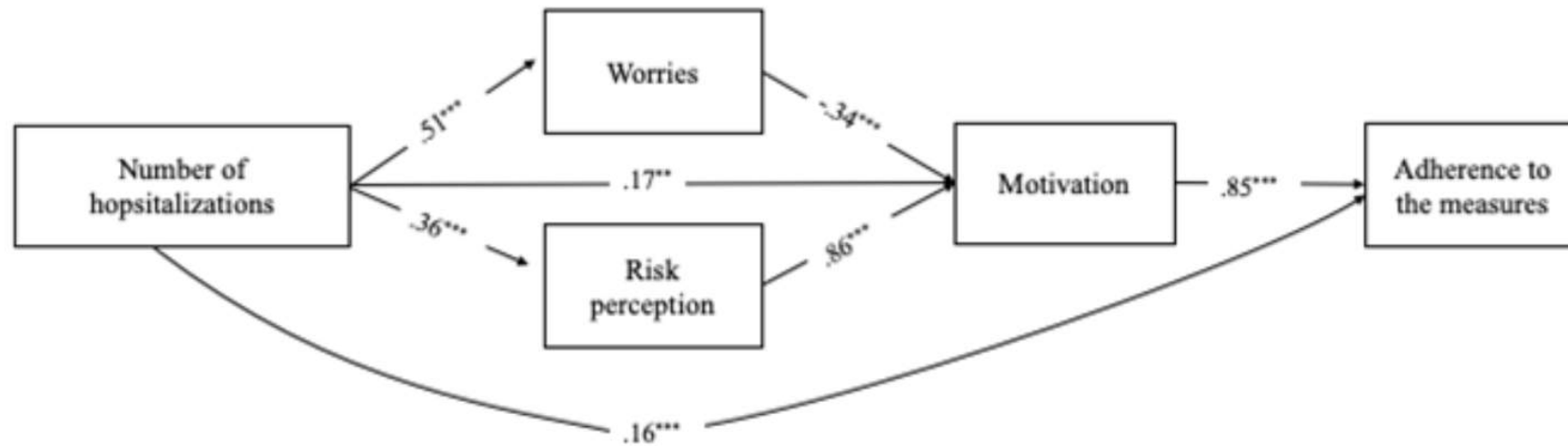

Type motivatie
 — Vrijwillige
 — MOET-ivatie
 — Amotivatie

Vraag 2:
Wanneer schieten we in actie?
De (de)motiverende rol van hospitalisatiecijfers &
angst

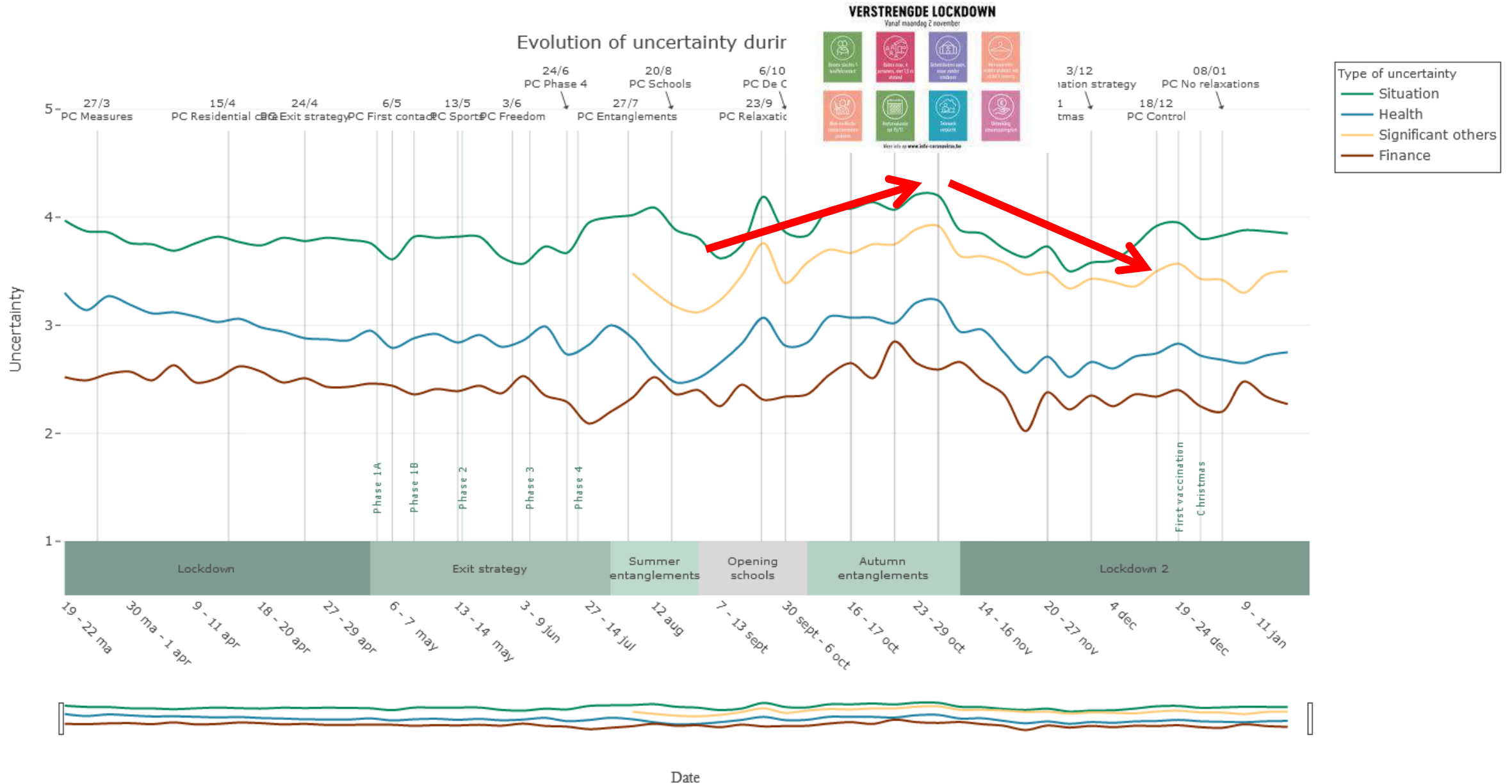
Figure 1

Integrative Structural Model Delineating the Motivational Sequence between Hospitalisations and Adherence

- ✓ Niet zorgen & angst zijn een goede drijfveer, maar risicobewustzijn
- ✓ Hospitalisaties = tweesnijdend zwaard
- ✓ Zorgen nemen af als risicobeperkende maatregelen worden genomen

VERSCHUIVINGEN IN BEZORGDHEID

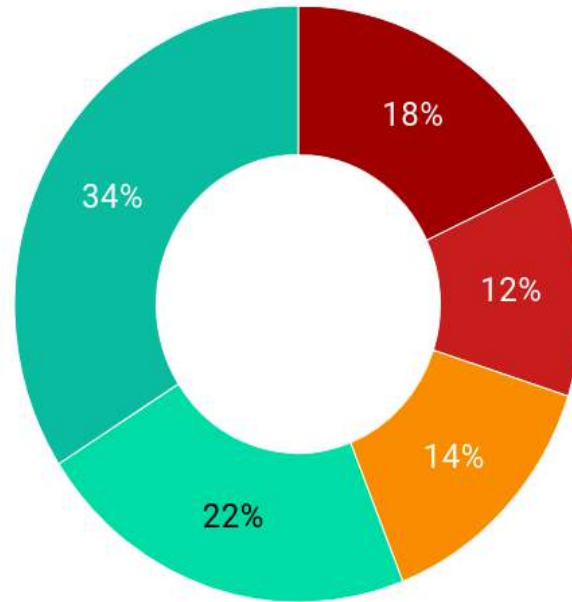

Vraag 3:
Hoe is het met onze vaccinatiebereidheid gesteld?

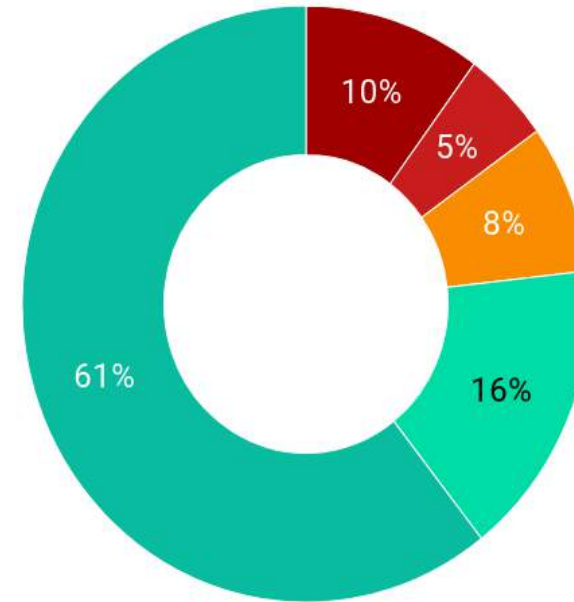

VERSCHUIVINGEN IN VACCINATIEBEREIDHEID

- Refusing without a doubt
- Probably refusing
- Doubting
- Probably accepting
- Accepting without a doubt

December

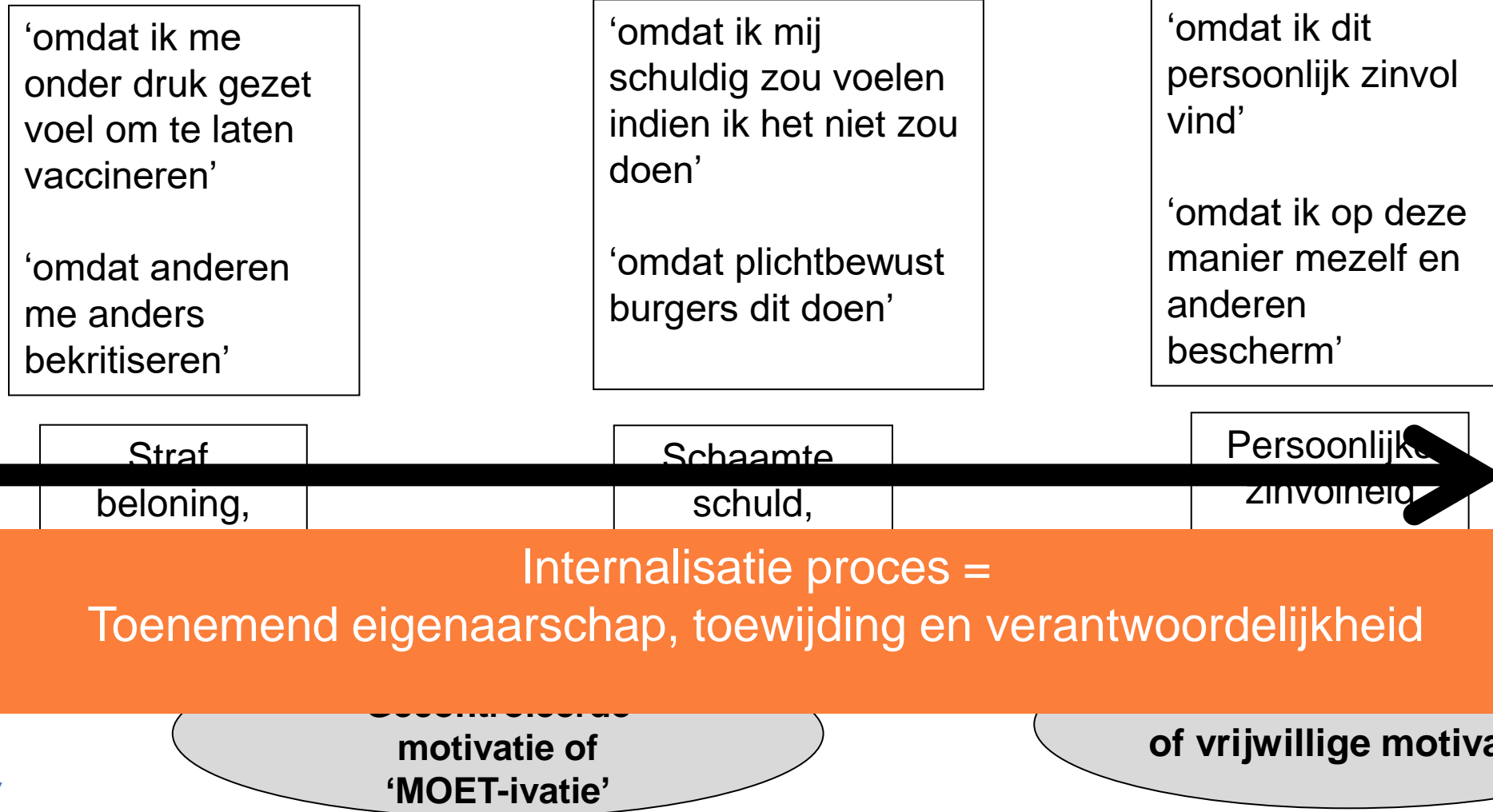
January

Vraag 4:
Welke (de)motiverende factoren voorspellen
vaccinatiebereidheid?

MOTIVATIE BAROMETER

⇒ “**Waarom zou je je laten vaccineren?**”

MOTIVATIE BAROMETER

⇒ “**Waarom zou je je NIET laten vaccineren?**”

‘omdat ik er niet de
inspanning voor kan
opbrengen’

‘omdat ik niet weet hoe ik
aan de nodige info kan
geraken’

**Moeite –
bekwaamheid**

‘omdat ik twijfel over de
grondigheid van het
onderzoek’

‘omdat ik me zorgen maak
over de neveneffecten’

Wantrouwen

‘omdat de COVID-19 crisis
niet zo ernstig is als men
beweert’

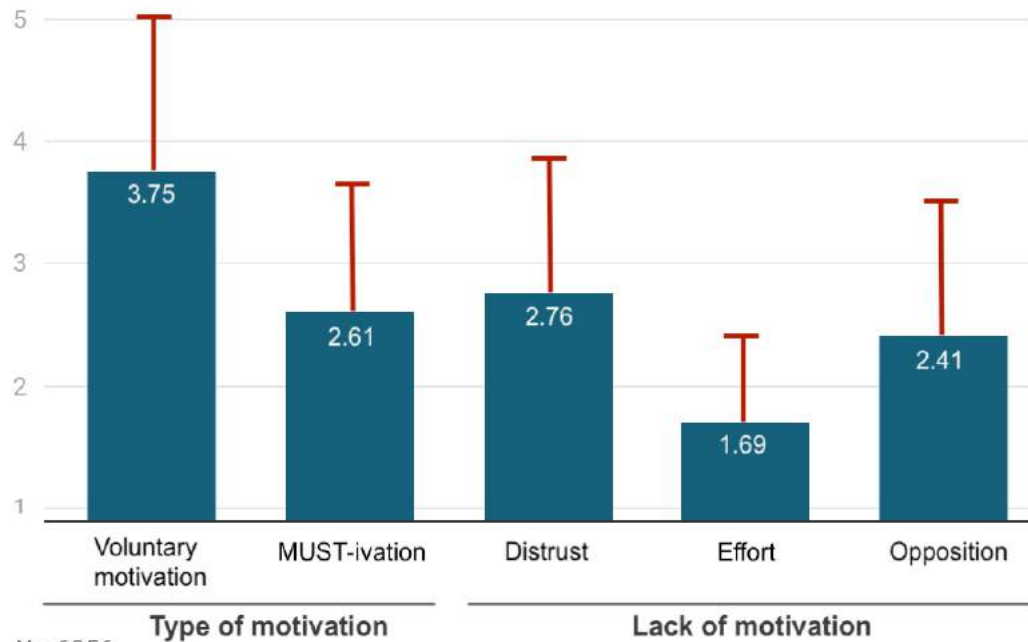
‘omdat de overheid zich
niet moet bemoeien met
wat ik doe’

Verzet

RESULTATEN MOTIVATIEBAROMETER

(Lack of) Vaccination Motivation

Coronastudy, Ghent University

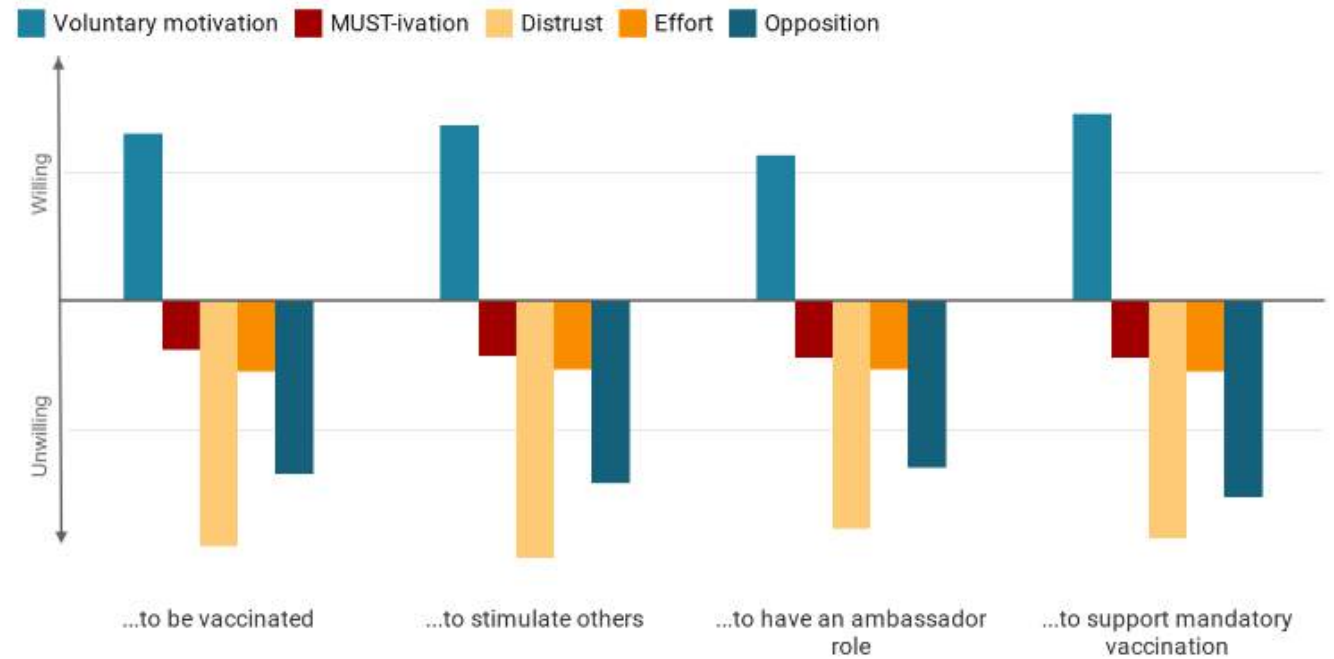

N = 6056

Chart: Motivation Barometer • Source: Ghent University • Created with Datawrapper

Willingness towards Vaccination Attitudes by Types of Motivation

Coronastudy, Ghent University

N = 6056

Chart: Motivation Barometer • Source: Ghent University • Created with Datawrapper

Vraag 5:

Welke personen kunnen de meest positieve invloed uitoefenen en waarom?

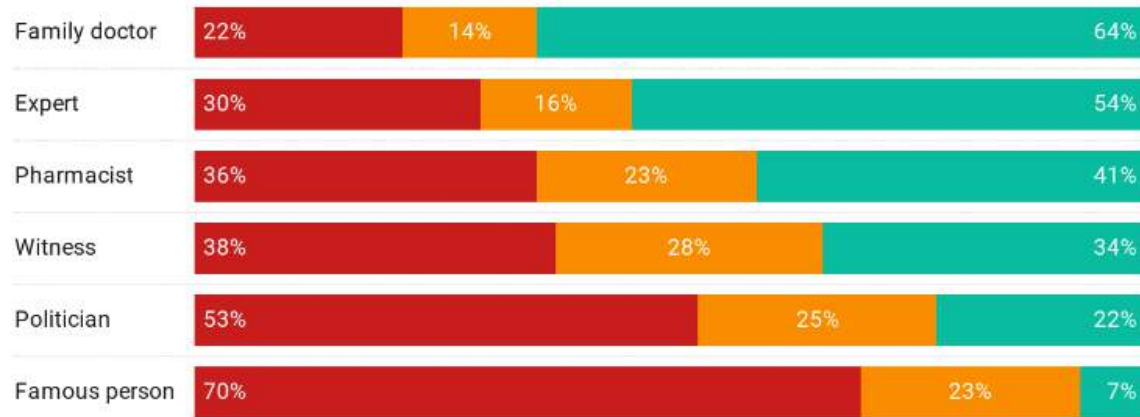

RESULTATEN MOTIVATIEBAROMETER

Impact of sources to be vaccinated

Coronastudy, Ghent University

■ (Totally) no impact ■ Neutral ■ (High) Impact

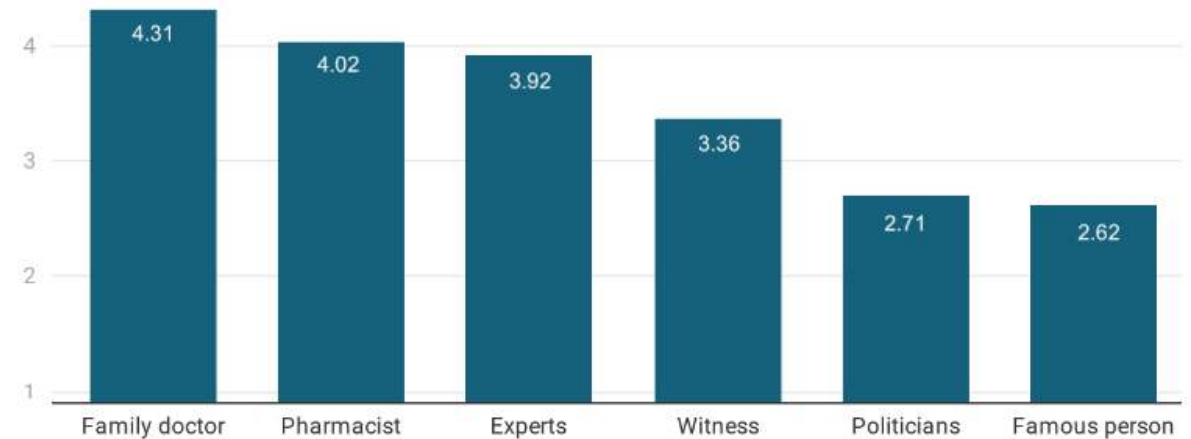

N = 6056

Chart: Motivation Barometer • Source: Ghent University • Created with Datawrapper

Vaccination attitude towards multiple sources

Coronastudy, Ghent University

N = 6056

Chart: Motivation Barometer • Source: Ghent University • Created with Datawrapper

CONCLUSIE: DE KWALITEIT VAN MOTIVATIE TELT

- Gedrag = de factor in deze crisis
- Kwaliteit van motivatie telt
- Sleutel tot motivatie =
  - Goede aansluiting tussen aard van risicobeperkende maatregelen & de waargenomen risico's op besmetting
  - Aard van de communicatiestijl

DEEL 2:
WAT IS EEN MOTIVERENDE
COMMUNICATIESTIJL?

Welke behoeftes sluiten aan bij deze criteria?

Eerder
psychologisch
dan fysiologisch

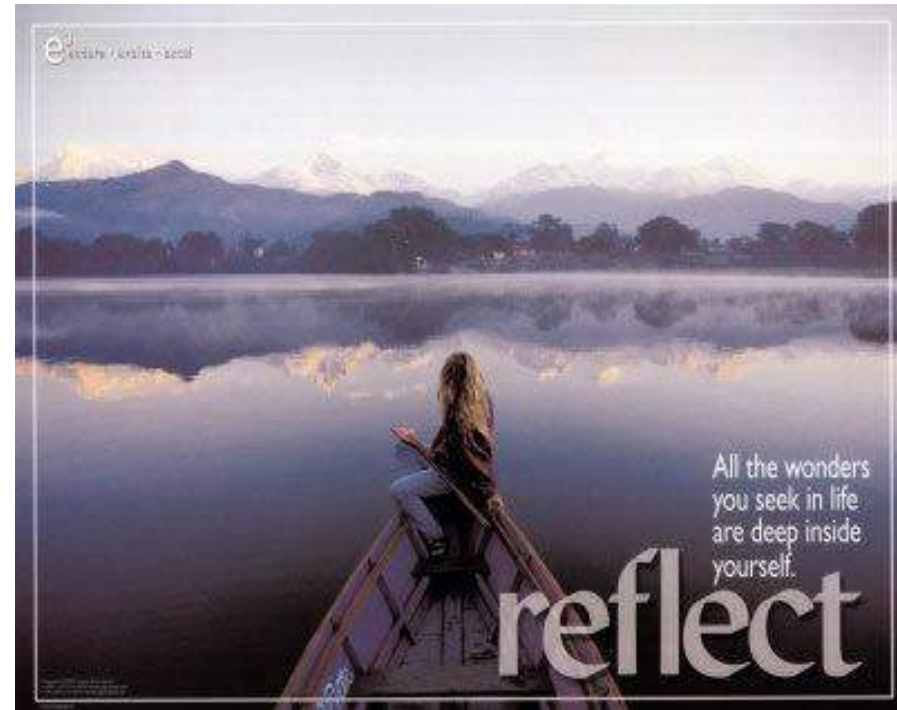
Eerder universeel
dan gebonden
aan cultuur

Eerder inherent
dan verworven

Eerder
fundamenteel dan
triviaal

Autonomie

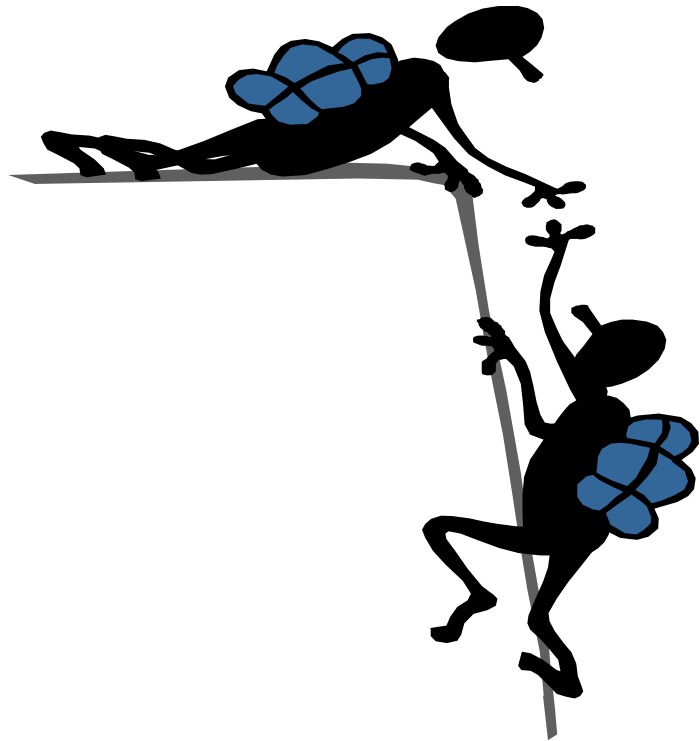
De ervaring jezelf te mogen zijn en vrijwillig te mogen handelen, denken en voelen;
ervaring van keuze en psychologische vrijheid

Relationele verbondenheid

Evaring van een warme, hechte en authentieke band met anderen, voor anderen zorg dragen en geliefd worden

Competentie

Het gevoel hebben bekwaam te zien om een activiteit uit te voeren, gewenste doelen te bereiken en de eigen vaardigheden te ontplooiën

A
Ik heb het gevoel dat
me al dan niet laten
vaccineren een vrije
keuze is

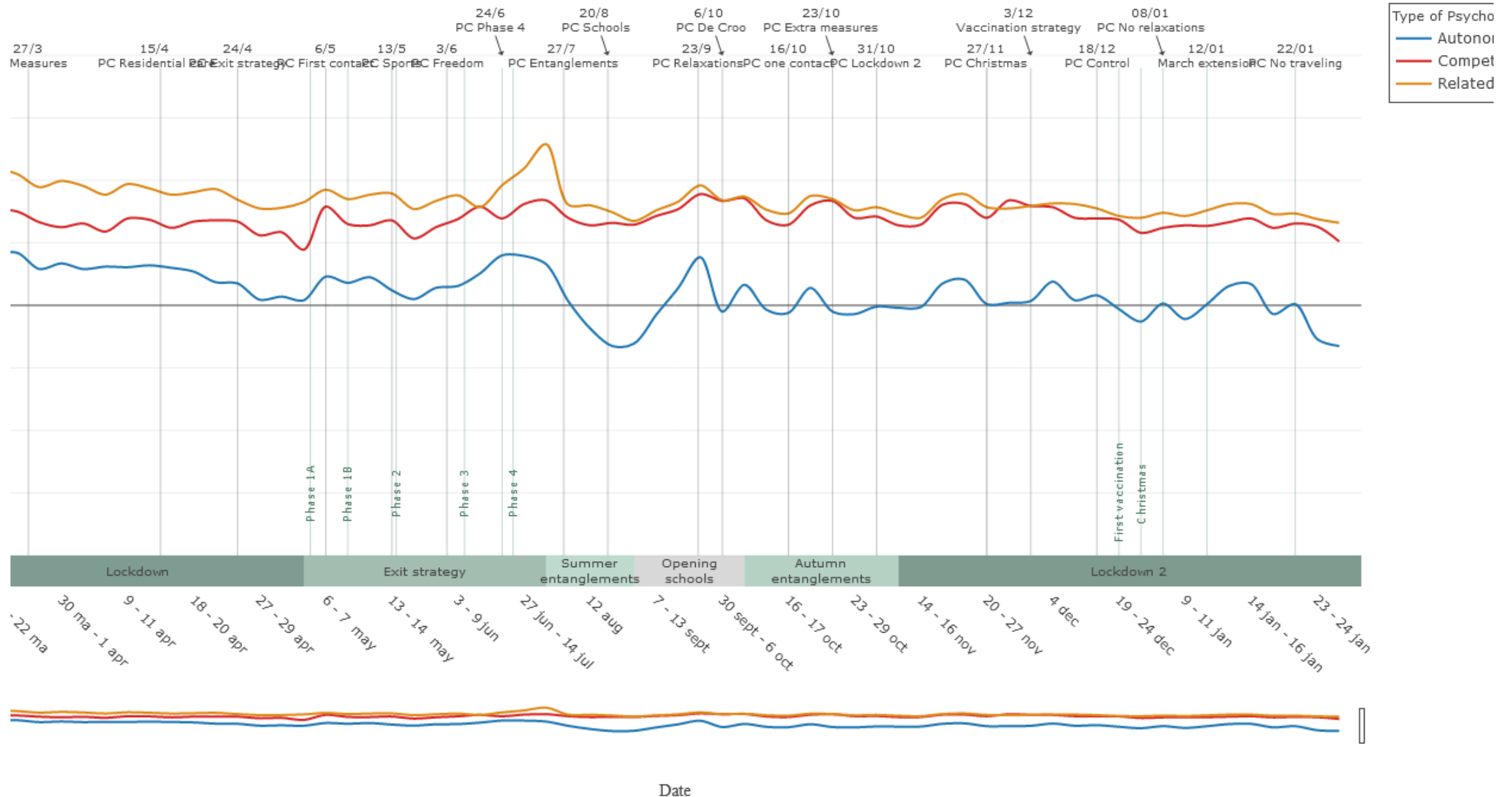
B
Ik voel me begrepen in
mijn zorgen

C
Ik heb de nodige info
gekregen en weet hoe ik
me kan laten vaccineren

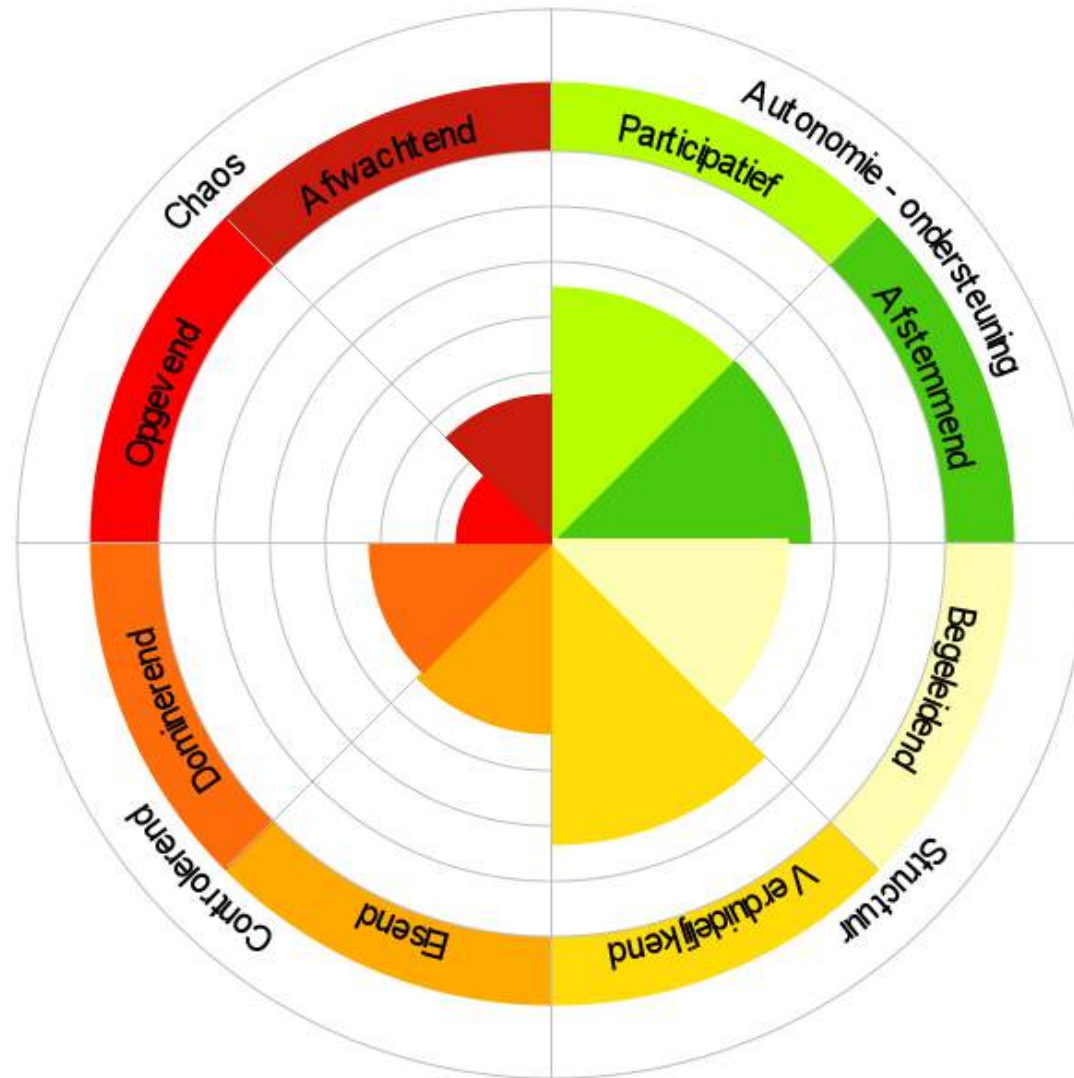
EVOLUTIE DOORHEEN DE CORONACRISIS

Evolution of Psychological Needs during the COVID-19 crisis

COMMUNICATIEKOMPAS

DEEL 3:

HOE KAN JE OP EEN MOTIVERENDE WIJZE
COMMUNICEREN?

BAROMETER

Vraag 1:

Motiveren tot gedragsverandering zonder angst te induceren: dansen op een slap coronakoord

Twee algemene richtlijnen op basis van twee observaties

COMMUNICATIEKOMPAS

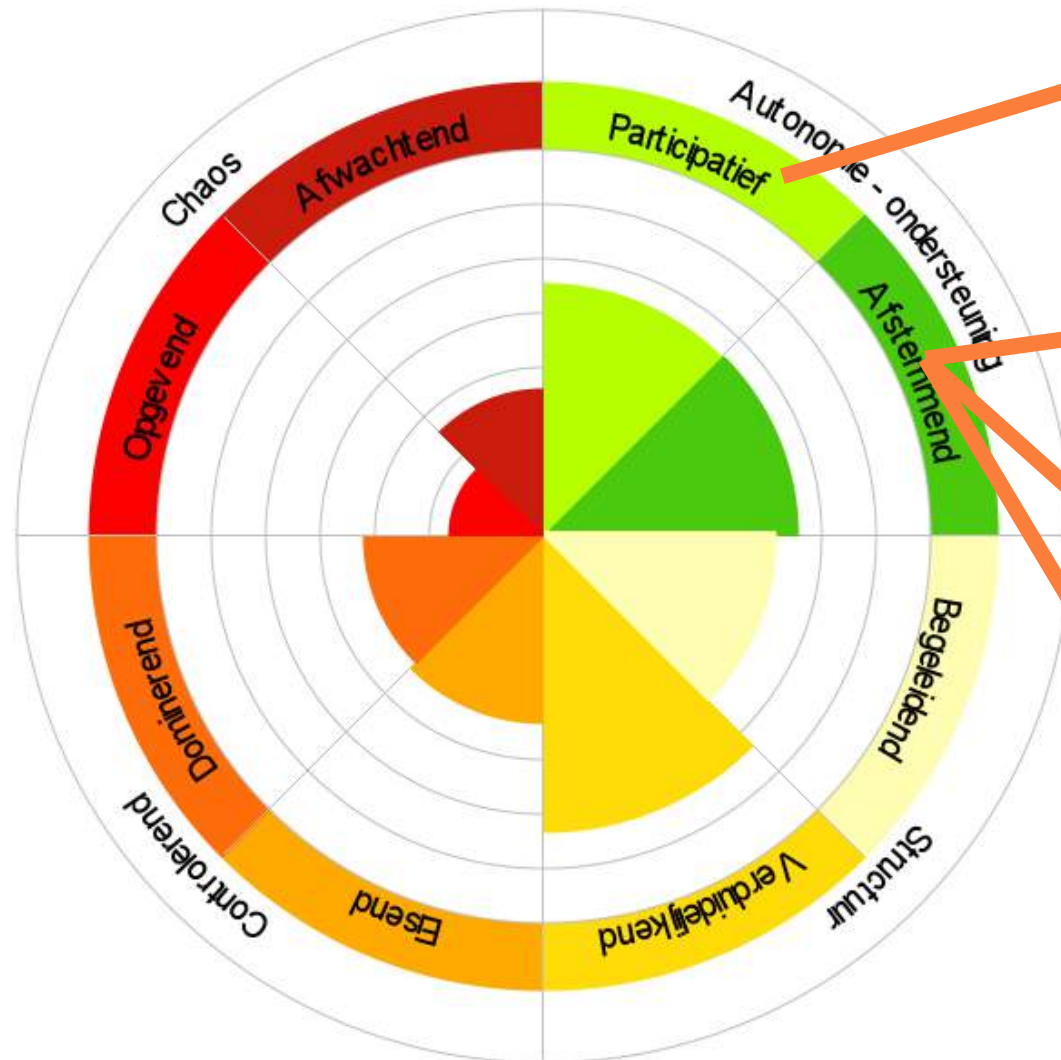
Observatie 1: Sommige politieke leiders en overheden gaan er vanuit dat motiveren gelijk staat met versoepelen en zijn te voorzichtig om kordaat op te treden.

Observatie 2: Sommige experts willen informeren en hun bezorgdheid tonen, maar wekken (onbedoeld) angst op.

TWEE GLOBALE RICHTLIJNEN

- Durf **leiderschap** te tonen; structuur (richting) en autonomieondersteuning (duiding) kunnen gemakkelijk hand in hand gaan
- Probeer de bevolking te **laten meedenken** over de situatie; bied hen inzicht zodat ze mee verantwoordelijkheid kunnen opnemen.

AUTONOMIE-ONDERSTEUNING

Tip 1: Toets je het draagvlak van een maatregel af?
Betrekt mensen bij het invullen en vormgeven van de maatregelen

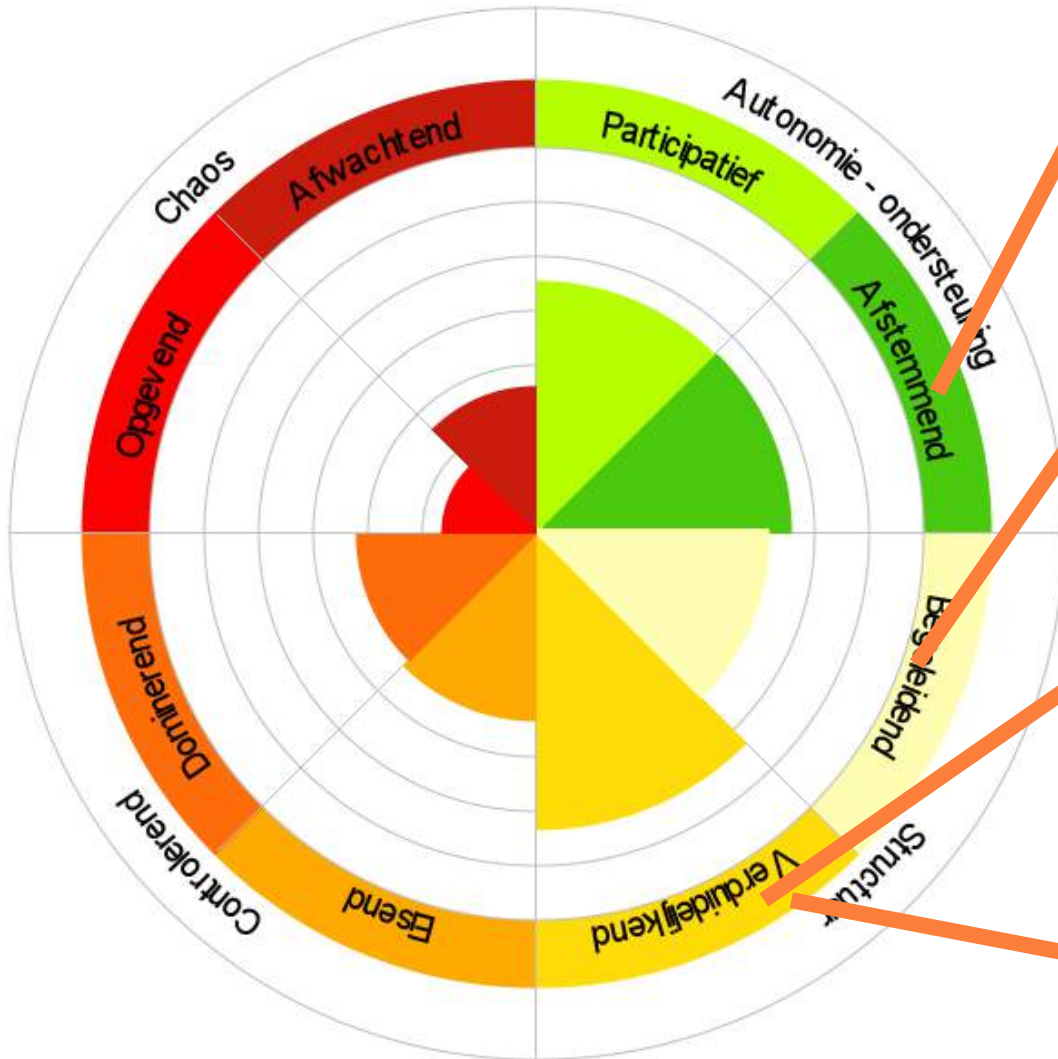
Tip 2: Stel je empathisch op
Valideer de last van mensen; wees dankbaar voor de geleverde inspanningen

Tip 3: Cultiveer prosociale motivatie
Waarom en voor wie zouden ze het wel doen? Personaliseer motivatie om solidariteitsgedachte te voeden

Tip 4: Verhoog het risicobewustzijn
Gebruik als-dan strategieën om het concreet te maken wat de lange termijn gevolgen van ons gedrag zijn.

STRUCTUUR

(c) copyright

Tip 5: Faciliteer verbinding

Probeer verbindende acties, zowel ludiek/luchtig als emotioneel ondersteunend, op touw te zetten

Coronabaro-meter
Ziekenhuisopnames
7-daags gemiddelde

Tip 6: Bevestig vertrouwen

Schenk vertrouwen in de capaciteit van de burger om vol te houden en bevestig de effectiviteit van de maatregelen. Gedrag = ons wapen

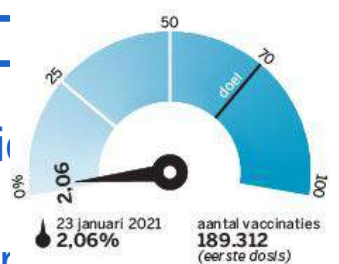
Besmettingen
7-daags gemiddelde

Tip 7: Zorg voor duidelijkheid

Geef zeer concreet aan wat verwacht wordt van mensen en hoe ze hun verwachtingen kunnen tegemoetkomen

Vaccinaties
% van de volwassen bevolking

Tip 8: Werk doelgericht

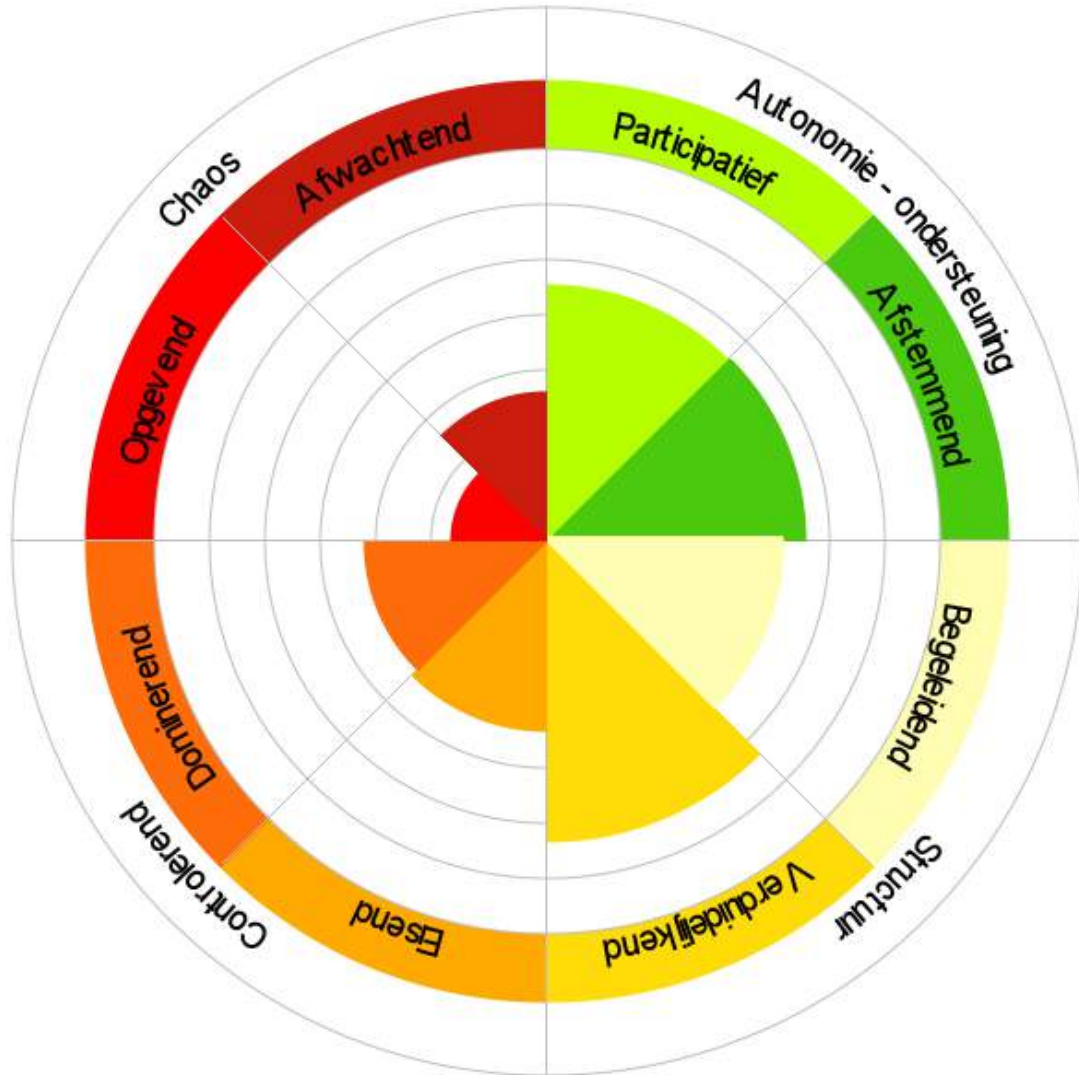
Verwijs naar het lange termijn doel (controlefase) en bouw tussendoelen in.

Vraag 2:
Verleiden, overtuigen of informeren?
Dansen op een slap vaccinatiekoord (Part II)

Twee algemene richtlijnen op basis van twee observaties

COMMUNICATIEKOMPAS

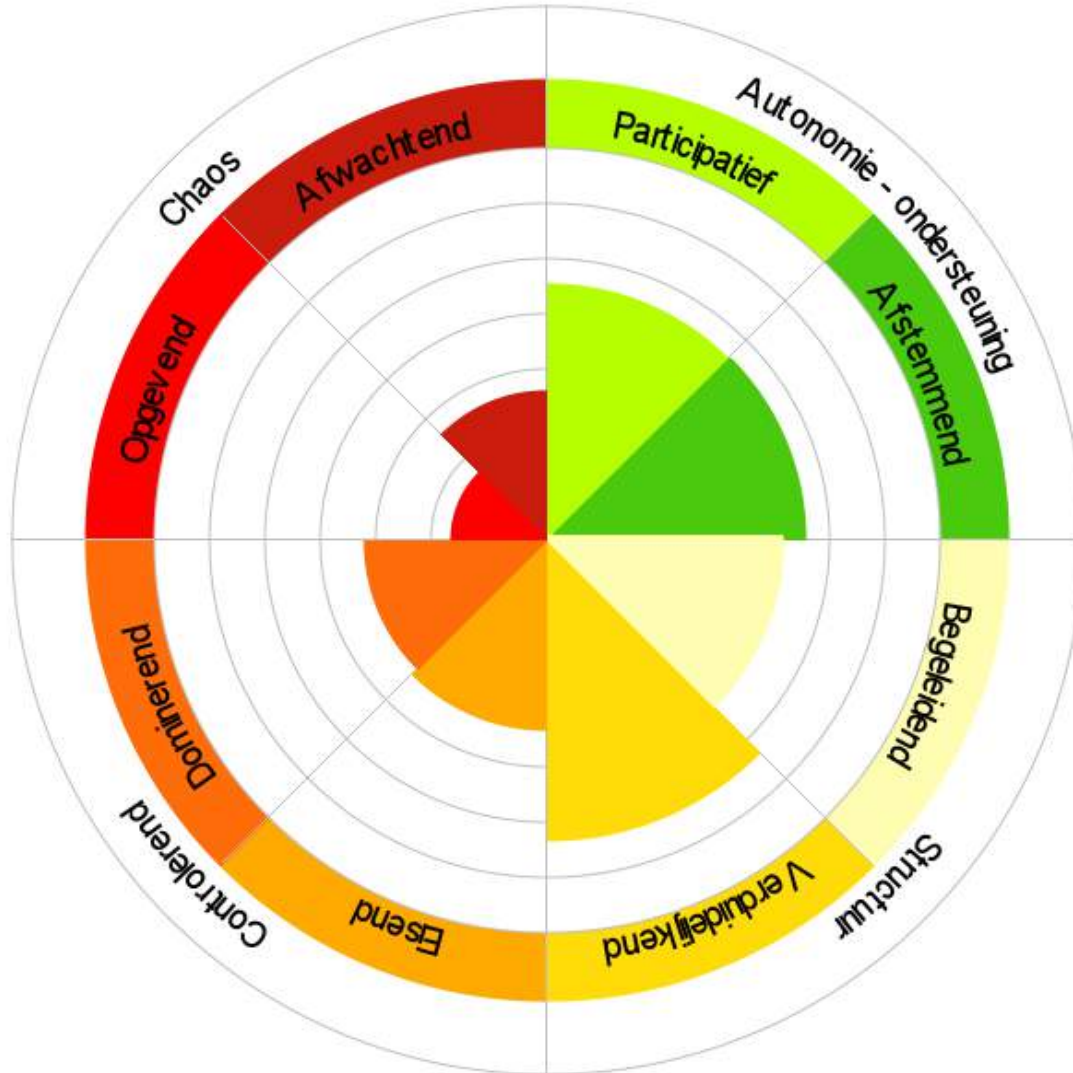

Observatie 1: Enthousiaste en overtuigde huisartsen kunnen vanuit hun expertpositie erg actiegericht zijn. In hun dadendrang kunnen ze onvoldoende aansluiting vinden bij perspectief van hun patiënt en vaccinatiedruk ontlokken.

TWEE GLOBALE RICHTLIJNEN

1. Pijler vrijwillige motivatie: Wat is de doelstelling van het gesprek?
  - Iemand **overtuigen** of de situatie **verhelderen**?
  - Probeer je **bekeringsdrang** te laten varen!
  - Probeer je **expertenrol** niet te snel in te nemen; timing is cruciaal!
  - Handel vanuit een **nieuwsgierige en open** grondhouding

COMMUNICATIEKOMPAS

Observatie 2: Sceptische en wantrouwige huisartsen kunnen twijfel zaaien bij hun patiënten en op deze manier een negatief sneeuwbaaleffect genereren.

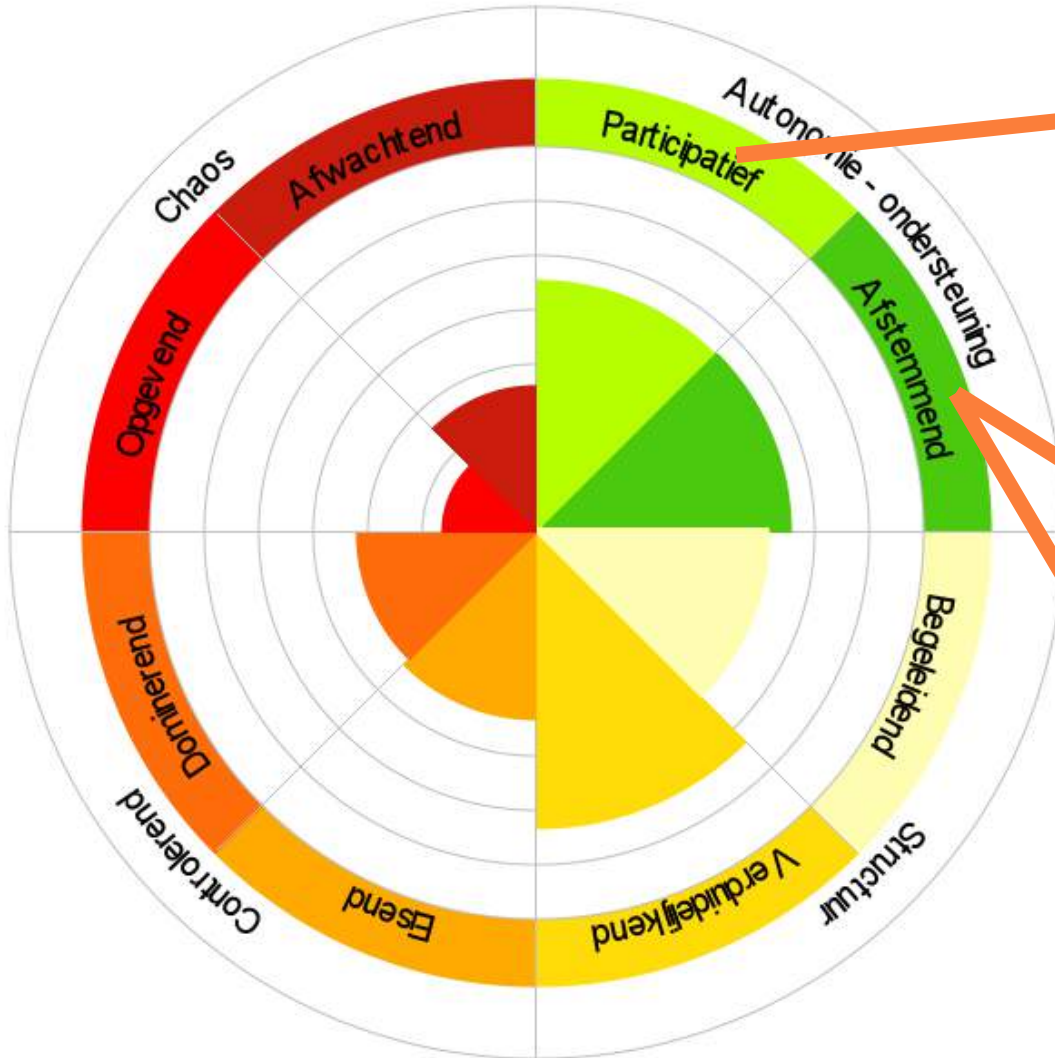
Casus

Ik citeer even mijn huisarts na een recente consultatie: "*Ik wil in ieder geval niet bij de eersten zijn om het vaccin te krijgen. Zou niet graag eindigen met leukemie.*"

2. Vertrouwen

- De beste manier om vertrouwen te wekken is je zelf te laten vaccineren

- Fungeer als **model** of voorbeeld voor je patiënten

EERSTE STAP: AUTONOMIE-ONDERSTEUNING

Tip 1: Werk participatief & volg het ritme van de patiënt

Beschouw je patiënt als een partner waarmee je in dialoog gaat; bied keuze over het al dan niet vaccineren; voorzie wacht- en bedenktijd maar behoud connectie

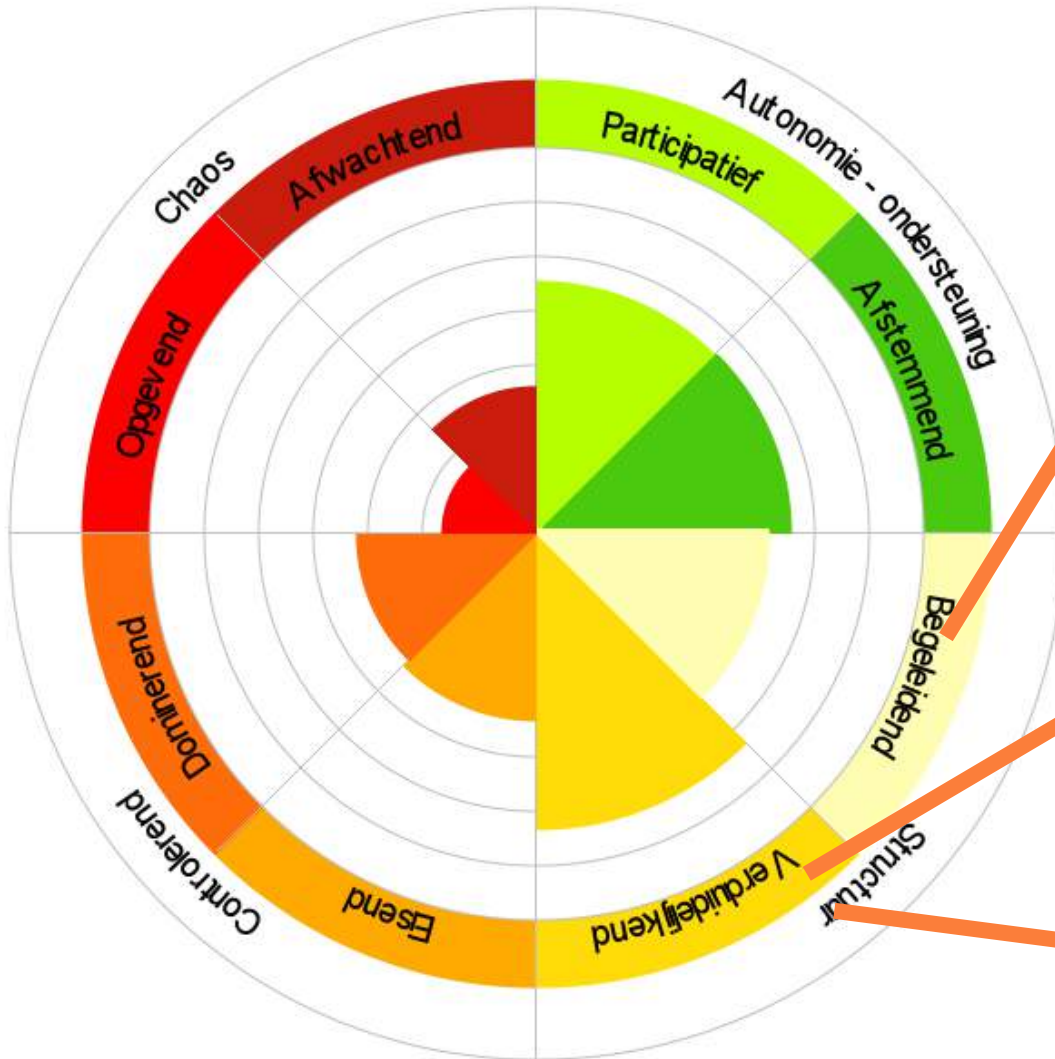
Tip 2: Veer mee met weerstand en wantrouwen

Exploreer de obstakels die patiënten zien bij vaccinatie

Tip 3: Bevraag motivatie

Waarom en voor wie zouden ze het wel doen? Personaliseer motivatie om solidariteitsgedachte te voeden

TWEEDE STAP: STRUCTUUR - HOUVAST

Tip 4: Geef aanvullende informatie

Ratel niet op een mechanische wijze een 'vaccinatiepraatje' af, maar voeg in en geef aanvullende informatie

Tip 5: Communiceer transparant

Wees open over de informatie die we al kennen maar waar we nog geen antwoord op hebben.

Tip 6: Vermeld de norm

Geef op basis van onderzoek aan hoeveel personen er van plan is zich te laten vaccineren => wordt gemonitord

Prof. Dr. Maarten Vansteenkiste

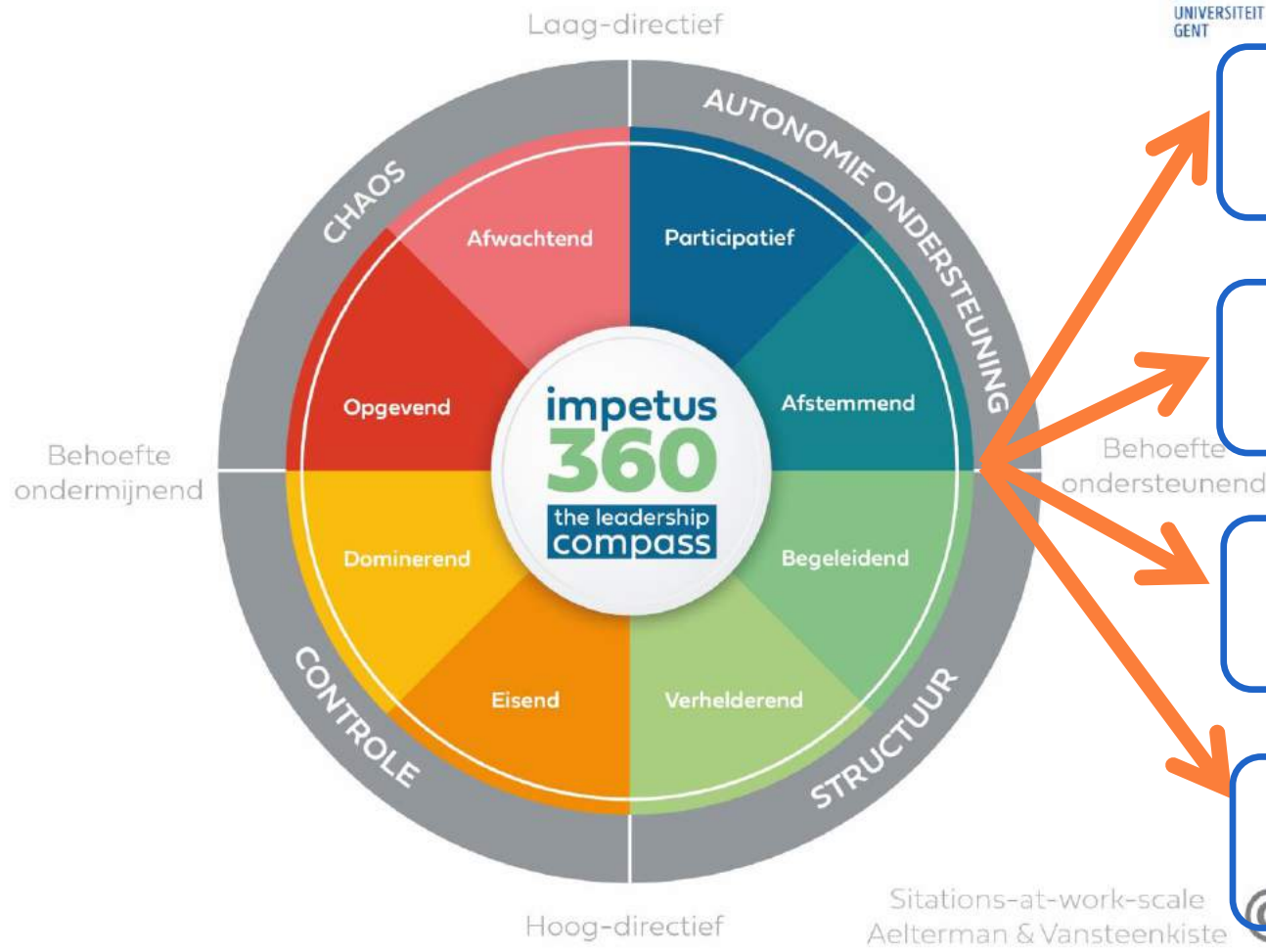
Ontwikkelings-, persoonlijkheids- en sociale psychologie

E Maarten.Vansteenkiste@UGent.be

W <https://www.ugent.be/epg/nl/onderzoek/coronastudie>

ZIN IN MEER?

Inspirerende keynotes

Gepersonaliseerde scans

Begeleiding op maat

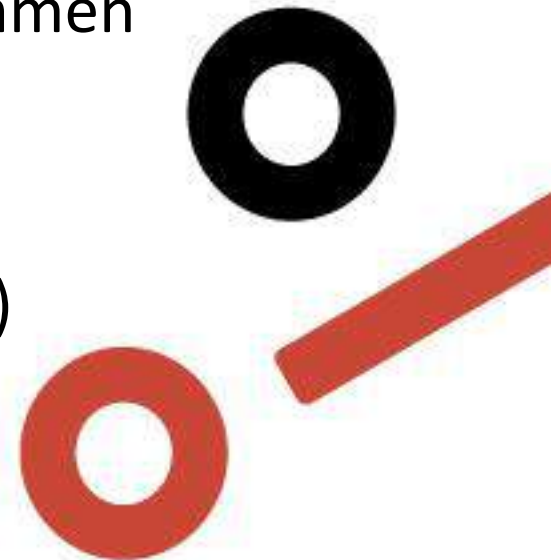
Workshoptrajecten

Dr. Leen Van Brussel

- Stafmedewerker **gedragsinzichten en gezondheidsongelijkheid**
Vlaams Instituut Gezond Leven
- Inzoomen op hoe je als lokaal bestuur of zorgverlener informatie en communicatie over de COVID-19-vaccinaties optimaal kan afstemmen op de beoogde doelgroep?
- Zij probeert antwoorden te vinden op verschillende vragen (mét de bril op van gedragsinzichten en gezondheidsongelijkheid)

Vaccinatiecommunicatie

Door de bril van
gezondheidsongelijkheid en
gedragsinzichten

2 vragen

- 1. Is er sprake van communicatie-ongelijkheid onder de bevolking?**
- 2. Wat kunnen we als lokaal bestuur of zorgverlener doen om onze communicatie-acties zo goed mogelijk af te stemmen op wie er het meeste nood aan heeft?**

1

Is er sprake van communicatie-ongelijkheid ?

Informatie en ongelijkheid

- ▶ Ongelijke **toegang**
- ▶ Ongelijkheid op vlak van correcte **interpretatie** en **toepassing** van informatie
- ▶ **Voordelen** van informatie **ongelijk verdeeld**
  - 'Knowledge gap'

‘Moeilijk bereikbare groepen’

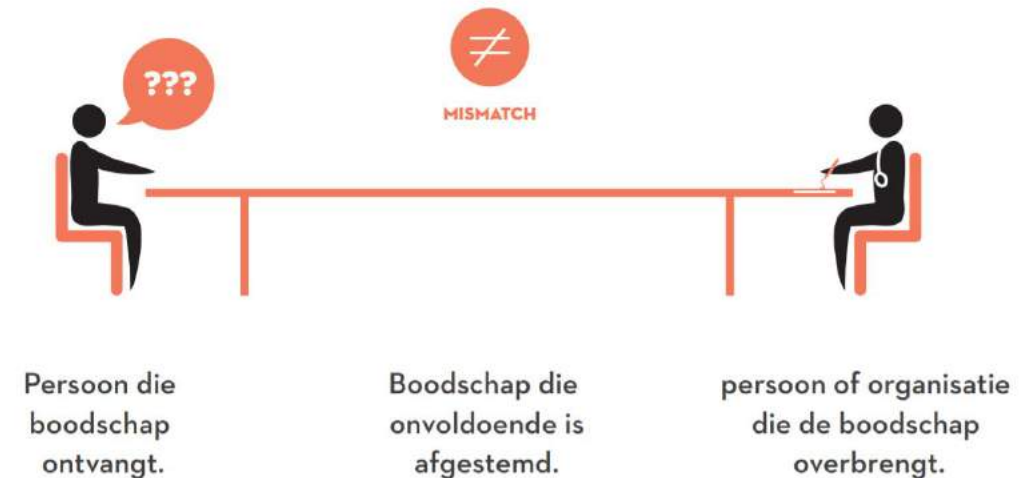
Wie is meest getroffen door communicatie-ongelijkheid

- ▶ Mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties (‘lage SES’)
- ▶ Ouderen
- ▶ Mensen die het Nederlands niet goed machtig zijn
- ▶ Mensen met een niet-Westerse cultuur

Probleem 1: onvoldoende afstemming op gezondheidsvaardigheden

Gezondheidsvaardigheden zijn de vaardigheden die mensen nodig hebben voor het **vinden, begrijpen en toepassen** van gezondheidsinformatie en bij het nemen van beslissingen over gezondheid die passen bij hun eigen situatie.

Probleem 2: onvoldoende afstemming op leefwereld

- ▶ Afstand tussen referentiekaders
- ▶ Niet herkenbaar
- ▶ => symbolische afstand neemt toe

Covid-19, informatie en ongelijkheid

► Problemen

1. Onvoldoende afstemming op leefwereld
2. Onvoldoende afstemming op gezondheidsvaardigheden

► Gevolgen

1. Minder kennis van covid-19
2. Minder op de hoogte van regels en die minder navolgen
3. Vatbaar voor nepnieuws en complottheorieën ('infodemic')

2.

Wat kunnen we als lokaal bestuur of zorgverlener doen om onze communicatie-acties zo goed mogelijk af te stemmen op wie er het meeste nood aan heeft?

Toengankelijke informatie?

- ▶ = *Afgestemd op de doelgroep*
- ▶ Afgestemd op vlak van inhoud, vorm en kanalen
- ▶ Afgestemd op leefwereld
- ▶ Afgestemd op drempels en motivatoren
- ▶ => voorwaarde: **doelgroep kennen**

Doelgroep (beter leren) kennen

- ▶ Door te spreken met de doelgroep zelf
- ▶ Via monitoren van sociale media
- ▶ Via intermediairs

Doel van de communicatie: motivatoren versterken en drempels verkleinen

▶ Motivatoren versterken

- ▶ Beschermen van de eigen gezondheid (vb. ouderen/mensen met gezondheidsproblemen)?
- ▶ Beschermen van oudere/kwetsbare familieleden? (vb. jonge volwassenen)
- ▶ Sociaal leven terug kunnen hervatten?
- ▶ Bijdragen aan het maatschappelijk belang?
- ▶ Een voorbeeldfunctie opnemen?

▶ Drempels verkleinen

- ▶ Gebrek aan vertrouwen
- ▶ Geen geloof in effectiviteit
- ▶ Fysieke en financiële drempels

Motivatoren versterken en drempels verkleinen: 5 tips

1. **Vertrouwde kanalen en boodschappers** inzetten
2. **Een positieve sociale norm** communiceren
3. **Beelden en verhalen** gebruiken
4. Aansluiting vinden bij **waarden** van de doelgroep
5. **Positieve emoties** opwekken

Altijd een goed idee!

1. Vertrouwde kanalen en boodschappers inzetten

- Gebruikt en vertrouwd

1. Individuen

- Een aanbeveling door de huisarts of andere zorgverlener is één van de belangrijkste motivatoren!

2. Organisaties

3. Mediakanalen

Article

Religious leaders play key role in battle COVID-19

Word sensi-ambassadeur rond corona en red mee levens

28 oktober 2020, 14 uur

Veel Antwerpenaars hebben niet genoeg informatie over corona. Wil jij hen aanspreken en blijven informeren en motiveren om de coronamaatregelen na te leven? Word dan sensi-ambassadeur en maak mee het verschil in jouw wijk, club, vriendengroep, geloofsgemeenschap ...

Een Afrikaanse vrouw met leren jas en mondmasker staat in de ink

We hebben jou nodig om het verschil te maken

Als sensi-ambassadeur informeer en motiveer je Antwerpenaars om de coronamaatregelen na te leven. Heel belangrijk want er bestaan veel geruchten, 'fake news' en onduidelijkheden over het coronavirus zoals:

- Bestaat Covid-19 wel?
- Is het een straf?
- Wat is het virus precies?
- Hoe spreek je iemand aan die te dicht komt?

2. Vaccineren als sociale norm installeren

- ▶ Gadgets
- ▶ ‘Deel je vaccinatie-ervaring’ campagnes
- ▶ De vaccinatie van publieke figuren (de juiste) onder de aandacht brengen
- ▶ Visuele aids die lokale vaccinatiegraad monitoren (vb. barometer, dashboard,...)
- ▶ Geen vaccinatietwijfel veronderstellen als zorgverlener (vb. “ik zie dat je vaccinatie volgende week gepland staat”), MAAR snel schakelen naar erkenning en empathie wanneer iemand vaccinatietwijfel uitdrukt

3. Beelden en verhalen

- ▶ Beelden en verhalen **'vertalen'** complexe en abstracte wetenschappelijke informatie
- ▶ => verhalen kunnen **overtuigingen, attitudes, intenties en gedrag** beïnvloeden
- ▶ => verhalen kunnen **angst** doen **wegnemen**
- ▶ Van mensen die **herkenbaar** zijn

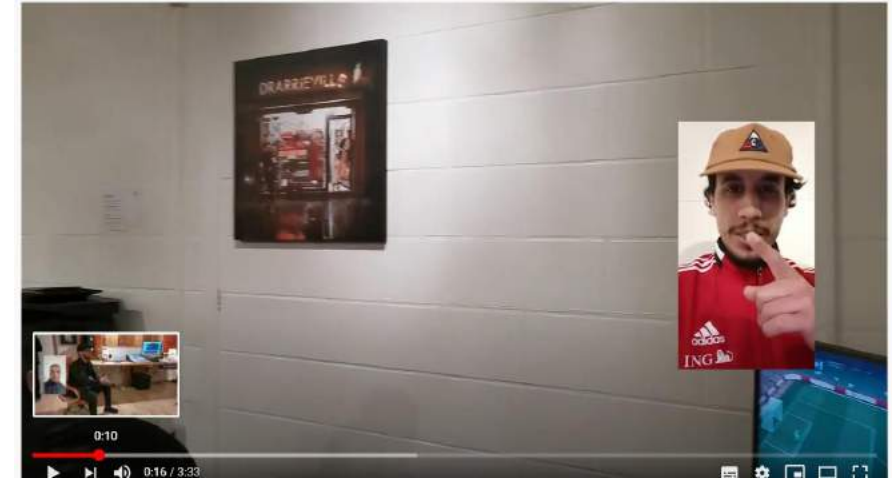
4. Aansluiting vinden bij de waarden van de doelgroep

- ▶ Beslissingen i.v.m. vaccinaties worden **gestuurd door waarden**
- ▶ Waarden kunnen vaccinatie **negatief beïnvloeden**:
  - Puurheid
  - Vrijheid
  - Fatalisme
- ▶ **Aansluiting** vinden bij die waarden is belangrijk!
  - Vb. ‘Boost je natuurlijk afweermecanisme tegen covid-19. Laat je vaccineren’ (puurheid)

5. Positieve emoties opwekken

- ▶ Verbondenheid
- ▶ Trots
- ▶ Hoop

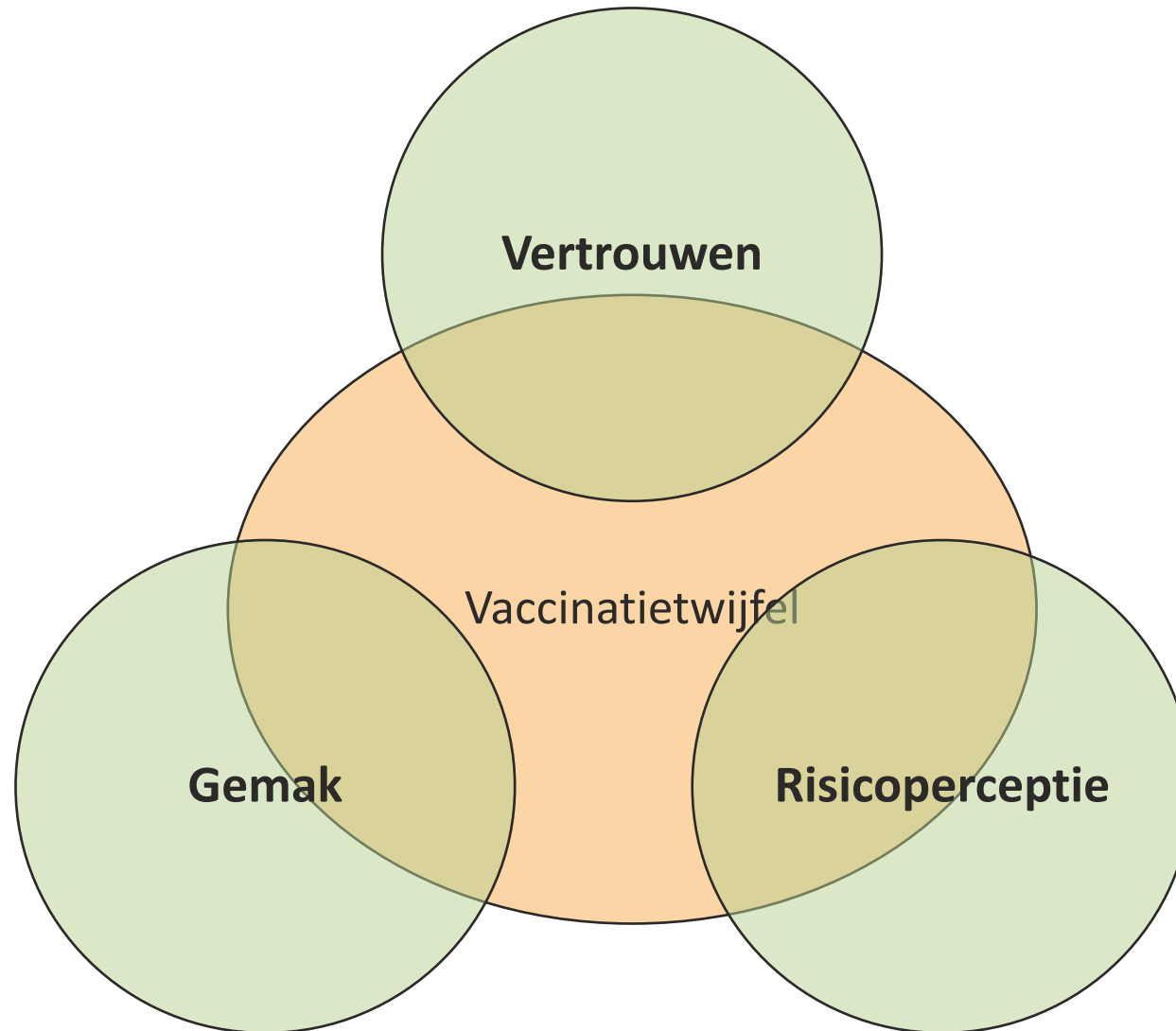

“Wees een coronastrijder en blijf thuis. Samen tegen Corona”

How Norway's evolving dugnad tradition keeps the pandemic in check

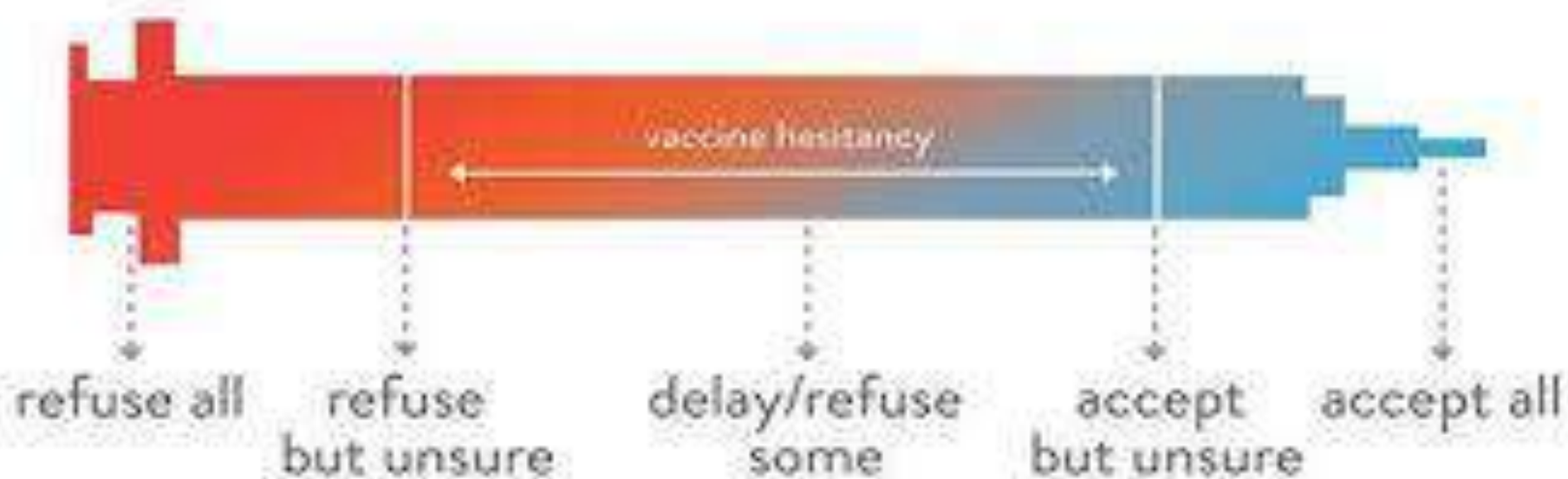

Drempels verkleinen

Continuum of Vaccine Acceptance

► Misvattingen

- Coronavaccin is onveilig
- Coronavaccin veroorzaakt onvruchtbaarheid
- Het blokkeert het natuurlijke afweersysteem
- Het veroorzaakt autisme

Knack Rubrieken ▾ Het magazine Voordelen voor abonnees Abonneren Aanmelden 🔍 ☰ Onze magazines

Factcheck: nee, 'researchdirecteur van Pfizer' zegt niet dat coronavaccin vrouwen onvruchtbaar maakt

17/12/20 om 14:12. Bijgewerkt om 14:11

Karin Eeckhout

Journalist en factchecker bij Knack

Het coronavaccin maakt vrouwen onvruchtbaar, zo zou de researchdirecteur van Pfizer hebben gezegd, althans volgens een populair Facebookbericht. Het blijkt te gaan om een foutieve kop boven een blogartikel, die op sociale media werd verspreid zonder de link naar het originele artikel.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

► Complottheorieën

- = eenvoudige verhalen in een chaotische wereld
- = een poging om controle te vinden

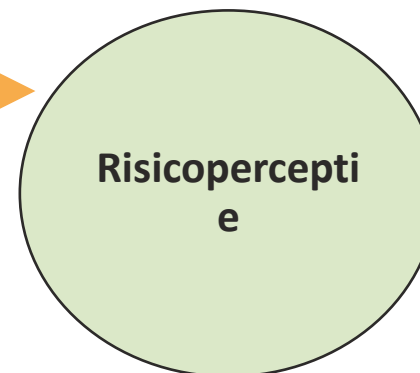
Wie is meest vatbaar voor vaccinatietwijfel?

- ▶ Groepen die in dagelijks leven discriminatie ervaren, zich niet gehoord voelen, ...

- Mensen met laag inkomen
- Mensen met migratie-achtergrond
- Daklozen
- LBGTQ gemeenschap

- ▶ Groepen met lage risicoperceptie →

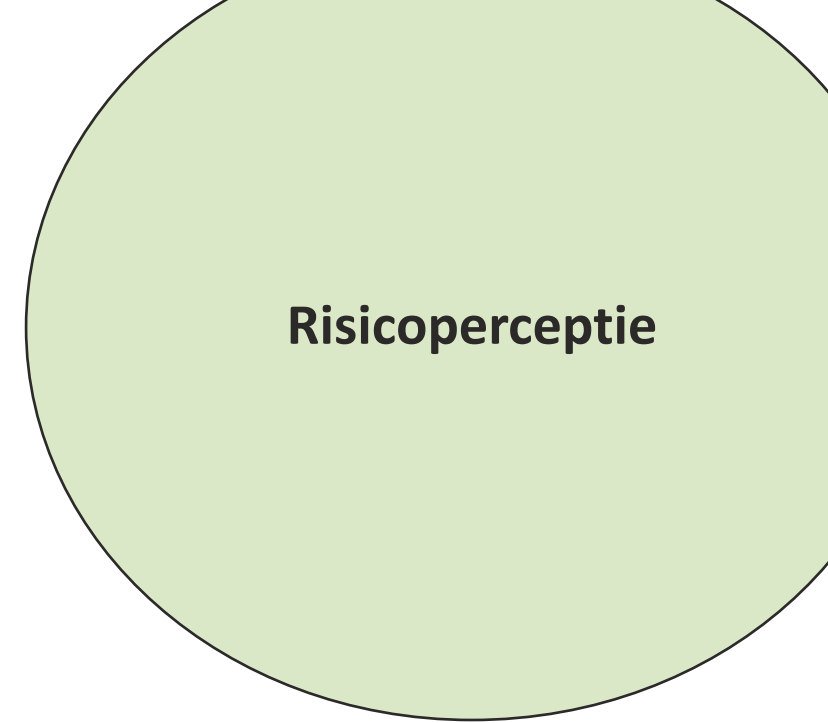
Perceptie van risico en effectiviteit vergroten

1. Risico perceptie

- Geloven dat covid-19 risico is voor jezelf, de anderen en de samenleving
  - Risico benoemen (via cijfers en verhalen)
  - Niet vanuit extremen of angstframe

2. Response effectiviteit

- Geloven dat vaccin efficiënte oplossing is
  - Effectiviteit van het vaccin benoemen

Vertrouwen vergroten

Onderscheid tussen **twee groepen:**

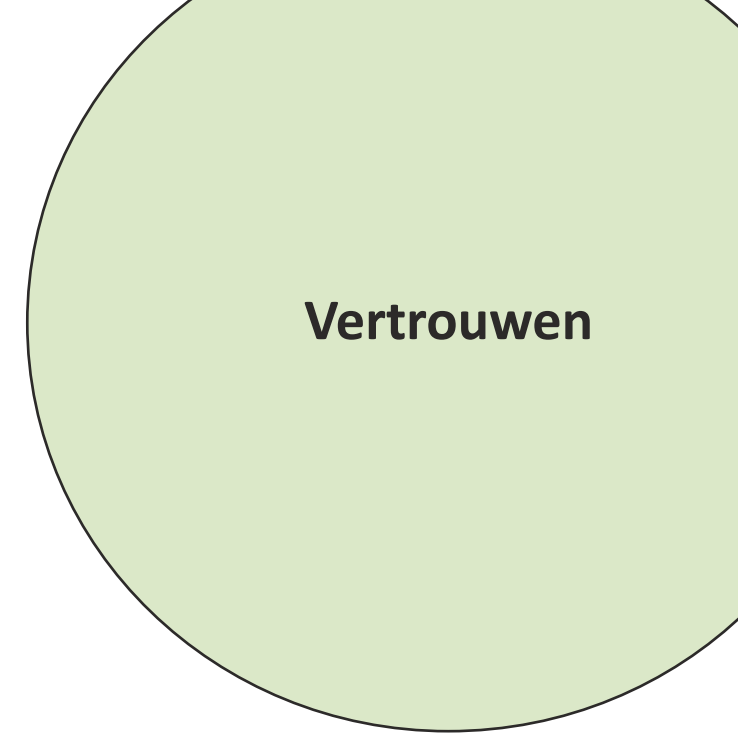

Zij die twijfelen

Zij met een diepgeworteld
wantrouwen

=> Meer vatbaar voor
complottheorieën

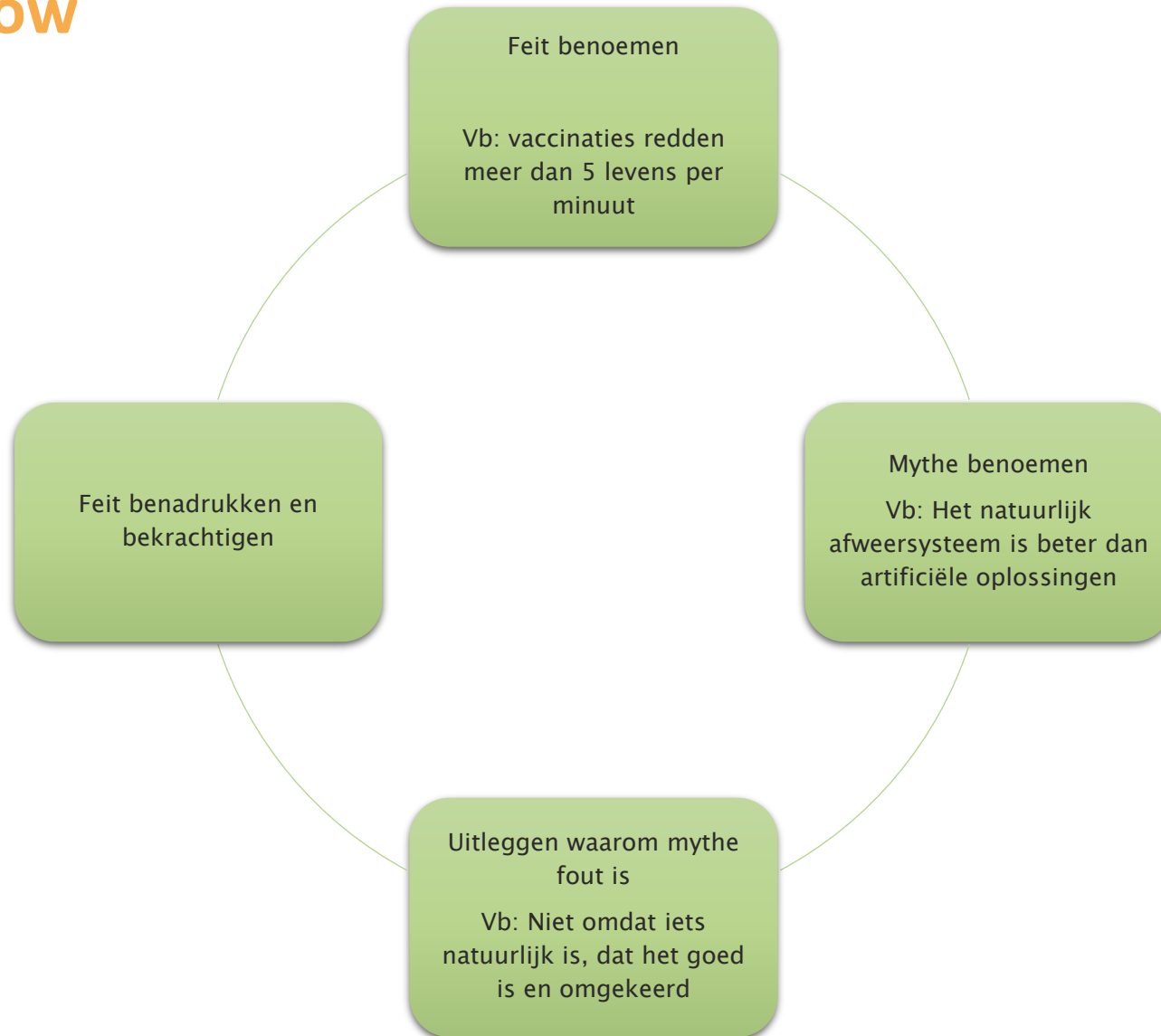

Vertrouwen vergroten bij...

... mensen die twifelen

- ▶ **Twijfels erkennen**

- ▶ **'Inoculatie'** tegen nepnieuws
  - Waarschuwen voor manieren waarop nepnieuws je kan misleiden (vb. valse experts inzetten, standpunt presenteren als 'wetenschappelijk alternatief' ...)
  - + tegenargument
  - => 'cognitieve antistoffen'

Gespreksflow

Vertrouwen vergroten bij...

...Mensen met diepgeworteld gebrek aan vertrouwen

- ▶ Focus leggen op vertrouwen creëren of versterken eerder dan op 'overtuigen'
  - Grondhouding vanuit gelijkwaardigheid, empathie,...
- ▶ Niet veroordelen, beschamen, ...
- ▶ Geen directieve taal
- ▶ Onderwerp niet uit de weg gaan (creëert ruimte anti-vaxxers)

- ▶ Counter-argumenteren vanuit waardekaders van de doelgroep
- ▶ Werken via brugfiguren/sleutelfiguren (want traditionele experts genieten weinig vertrouwen)

Take home messages

Vertrouwde boodschappers en kanalen

Vaccinatie als sociale norm vestigen

Communiceren vanuit de waarden van de doelgroep

Positieve emoties opwekken

Beelden en (herkenbare) verhalen gebruiken

**Steeds met de bril van
ongelijkheid op!**

**Risico-
perceptie
verhogen**

**Vertrouwen
vergroten**

**Gemak
vergroten**

**Communicati
e, informatie,
sensibilisering**

Bedankt
vragen?

Leen Van Brussel

Leen.vanbrussel@gezondleven.be

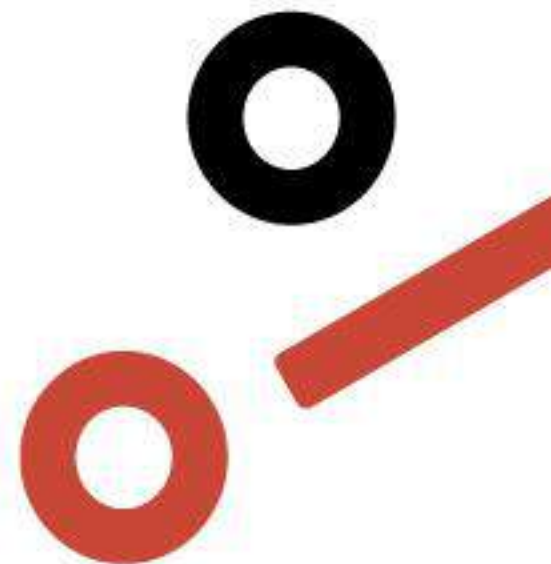
gezondleven.be

VLAAMS INSTITUUT
**GEZOND
LEVEN**

**GEZOND
LEVEN**

Isaura Calsyn

- voorzitter van Meetjesman (regionale jeugddienst Meetjesland) en Schepen in Eeklo.
- “Generatie COVID@Meetjesland”
- Project zet zich specifiek in om jongeren te bereiken.

Generatie COVID@Meetjesland

Isaura Calsyn, voorzitter
*Meetjesman (regionale
jeugddienst Meetjesland) en
Schepen in Eeklo*

Ontstaan | 'Generatie COVID@Meetjesland'

- Covid-19 Werkgroep Eerstelijnszone Meetjesland
  - Extra focus: jongeren
- Overleg ELZ, Logo en Meetjesman
- Verdere uitwerking: Meetjesman
  - Past perfect binnen hun werking en belevingsonderzoek 'jong geweld meetjesland'
- Ontstaan 'Generatie Covid@Meetjesland'

Wat | Generatie Covid@Meetjesland

- Participatietraject jongeren meetjesland
  - ... met Meetjeslandse jongeren die hun stem willen laten horen over corona, de coronacrisis en de impact/effecten ervan op hun leven en op dat van hun leeftijdsgenoten
- Aanleiding:
  - onbegrip ;
  - onwetendheid ;
  - wij-zij verhaal ;
  - nood aan sensibilisering
  - beleidsaanbevelingen
- Meer actueel inspelen op de noden, vragen en bezorgdheden van jongeren i.v.m. de coronacrisis

RODE DRAAD: filmpjes

RODE DRAAD: filmpjes

Verloop | Generatie Covid@Meetjesland

- Ondersteuning vanuit Eerstelijnszone Meetjesland en Logo (partnerschap)
  - Sensibilisering ; breed netwerk
- Oproep naar jongeren
  - Sociale media, pers, scholen, jeugdverenigingen, netwerk Eerstelijnszone Meetjesland
  - Bevinding: moeilijk!
- Eerste kennismaking met jongeren
  - 3 jongeren (Assenede, Kaprijke, Sleidinge)
  - Enthousiast en gemotiveerd
  - Naam: Generatie covid 19 – Meetjesland
  - Afspraken & verwachtingen
  - Rode draad doorheen project: Filmpjes van jongeren verspreiden
- Ambitie: 6-tal filmpjes

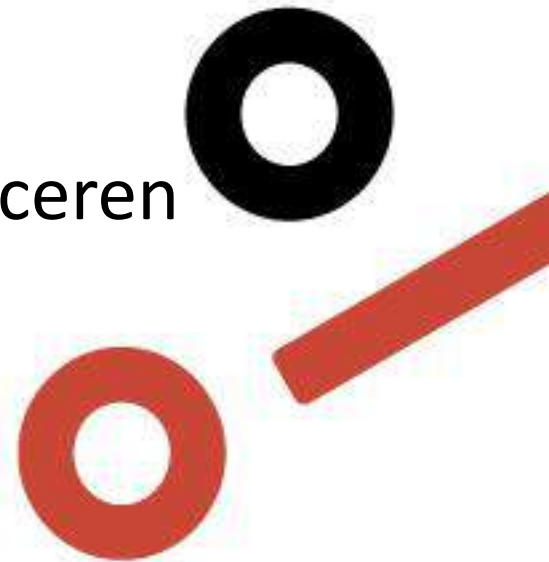

Extra info | Generatie Covid@Meetjesland

- Verspreiding
- Reacties
- Toekomst
- Uitdagingen
- Meer info: www.meetjesman.be | [Filmpjes](#) Youtube kanaal Meetjesman

Steven Van Hemelryck

- Beleidsmedewerker bij de Zuidpoort Gent, een Vereniging waar Armen het Woord Nemen.
- Hij weet vanuit de praktijk hoe belangrijk het is om te communiceren op maat van de doelgroep.
- Hij illustreert dit adhv een aantal praktijkvoorbeelden
- Voorstelling gids met tips om laagdrempelig te communiceren

VERENIGING WAAR ARMEN
HET WOORD NEMEN

&

WELZIJNSSCHAKEL

NOOD AAN HELDERE COMMUNICATIE

**Dezelfde
storm.**

**Verschillende
boten.**

**Andere
hulp/aanpak**

Onze ervaringen

Niet goed geïnformeerd zijn leidt tot:

angst

stress

wantrouwen

gevaar

geen
interesse

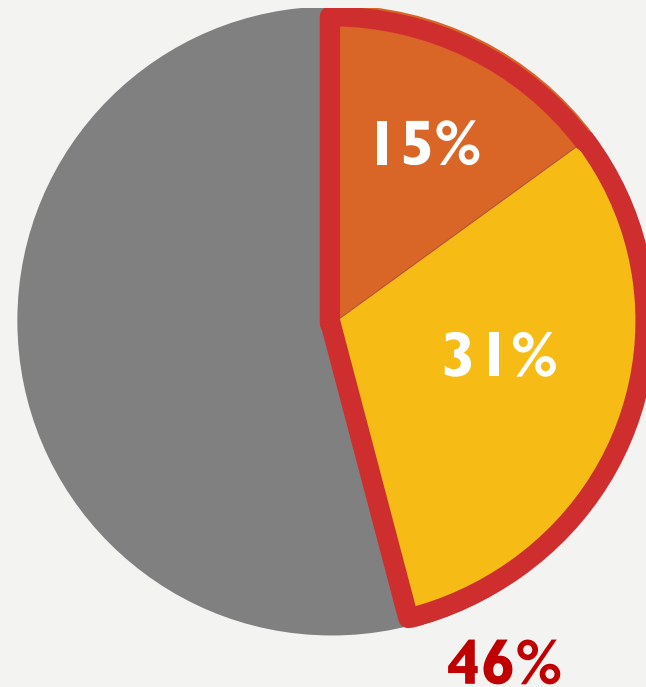
laag
zelfbeeld

Hoe hoog is de nood?

Geletterdheid volwassenen in Vlaanderen:

1 op 6 is **laaggeletterd**
(800.000 volwassenen)

1 op 3 heeft slechts
de **basisvaardigheden**
(1.600.000 volwassenen)

Bijna 1 op 2 kan doorgaans
geschreven communicatie
niet volgen.
(2.400.000 volwassenen)

Kanalen

Drempels naar internet

Voorbeeld

Mondmasker verplicht op openbaar vervoer (vanaf 12 jaar)

Meer **bedrijven** open, mits maatregelen voor veiligheid

Stoffenwinkels open (om maskers te kunnen naaien)

Meer algemene én gespecialiseerde **dokters** werken

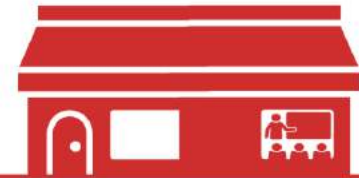
Buiten **sporten** met maximum 3 personen

Alle winkels open, mits maatregelen voor veiligheid

School gedeeltelijk open voor 1ste, 2de en 6de leerjaar. En 6de middelbaar. Veel maatregelen, vraag aan jouw school

Nog erg onzeker. Eventueel versoepeling voor bezoek thuis, kappers, musea, daguitstappen en sport

Nog erg onzeker. Eventueel versoepeling voor kampen, reizen, horeca, toerisme en kleine evenementen

Voorbeeld

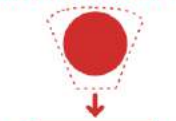
MONDMASKER

OPZETTEN

WAS JE
HANDEN
MET ZEEP

GEBRUIK JE EEN
(KOFFIE-) FILTER?
SCHUIF HEM IN DE OPENING

KIES EEN KANT
ALS BINNENKANT
EN BLIJF BIJ DIE
KEUZE

1 Raak enkel de elastiek of lint aan

Zet bovenkant met elastiek
of lint over jouw neus

Bedek je kin en zet
onderaan vast
met het lint of elastiek

DRAGEN

Probeer het masker
niet meer aan te
raken.

Indien toch
noodzakelijk, raak
enkel de zijkanten aan.

Voorbeeld

AFZETTEN

Raak enkel de zijkanten aan.

 WEGWERPmasker en wegwerffilter: Gooi het in een afgesloten vuilbak

HERBRUIKBAAR
Was masker en filter.
De filter max. 20 keer.

WAS JE HANDEN MET ZEEP

WASSEN STOFFEN MASKER

POT MET WATER (daarna niet meer in koken)

  met zeep (tegen vlekken)

 60° (belletjes op bodem pot) tot **100°** (borrelend water)

 5 minuten

HANDWAS MET ZEEP + **HEET STRIJKEN**

WASMACHINE **60°** (kan met de rest van de was)

OF

NIET DOEN

NIET ZEKER OF VIRUS WEG IS EN GEVAARLIJK → **NIET WASSEN** ✗ (MICROGOLF)-OVEN ✗

WASSEN STOFFEN MASKER

WASLIJN OF **DROOGKAST**

Voorbeeld

HOE WERKT CONTACTONDERZOEK?

Het is een manier om snel te weten wie ziek is. Om zo de verspreiding van het virus te vertragen.

* CLB = Centrum voor LeerlingenBegeleiding

Voorbeeld

en güncel versiyonu için

www.
WAT
MAG
.be

1 Aralık
'dan
itibaren

CORONA - NEYİ YAPABILIR, NEYİ YAPAMAYIZ?

27 Kasım 2020'de duyurulan önlemler

Belçika hakkındaki detaylar için: 0800 14 689 nolu telefonu arayınız veya www.info-coronavirus.be sitesini ziyaret ediniz.
Flaman Bölgesi hakkındaki detaylar için 1700 nolu telefon numarasını arayınız veya www.vlaanderen.be/corona sitesini ziyaret ediniz.

TEMEL

Mesafenizi koruyunuz.
1,5 metre

Ellerinizi sık sık yıkayınız.

Kalabalık yerlerde maske takmak zorunludur.
12 yaşından itibaren

Risk grubundaki kişilere dikkat ediniz.
(Kronik hastalıkları olan ve 65 yaş üstündeki kişiler).

Kapalı alanları düzenli olarak havalandırınız.

Virüs bulaştığından mı şüpheleniyorsunuz? Bu durumda doktorunuza arayınız. 10 gün evde kalınız.

SOSYAL

Yakın temastan kaçınınız.
Mesafesiz ve maskesiz olabilir.

Aynı evi paylaştığınız kişilerle olabilir.

Herkes en fazla 1 ekstra kişi ile yakın temas kurabilir.
6 hafta için aynı.

Sadece o kişiye ziyarete gelebilir.*

Tanıdıklarınızla en fazla 4 kişi olacak şekilde dışarıda buluşunuz.
Mesafeli ve/veya maske ile.
12 yaşından küçükler için geçerli değildir.

Yalnız yaşayanlar o kişi yanısıra başka 1 kişi daha kabul edebilir ama:
- mesafeli
- aynı anda değil
(24 ve 25 Aralık'ta istisna olarak 2 kişi ile)

OKUL VE İŞ

Acil durumlar dışında 00.00 ile 05:00 saatleri arasında evde kalınız.

Bakım merkezi ziyaretlerinizi sınırlandırınız.
1 kişi ile sınırlı mesafesinde ve her iki haftada bir ekstra 1 kişi ile.

Cenaze törenleri en fazla 15 kişi ile.
Sehpa/masa yok.
12 yaşından küçükler için geçerli değildir.

Lise 3.kademedan itibaren %50 uzaktan eğitim, yüksek öğrenim %100 uzaktan eğitim.

Yapabilen herkes için evden çalışma zorunludur.

KAN

Mağazalar bazı tedbirler çerçevesinde açık.*
Sadece mağazalar
Ancak yardım gerekirse*

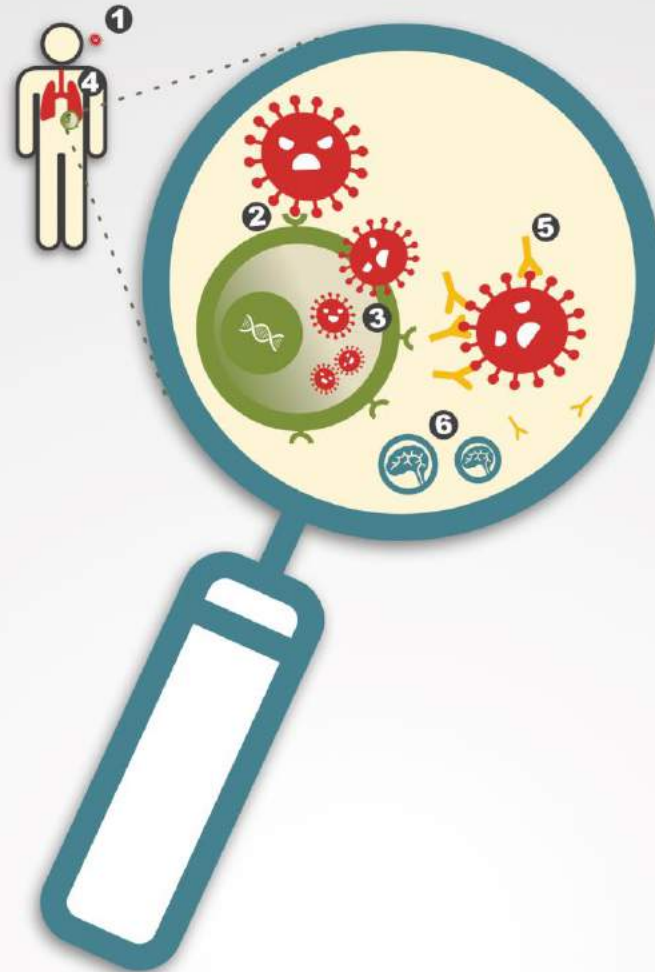
Gece satışı yapan dükkanlar saat 22.00'de kapanacaktır.

Pazarlar kalabilir.
Yılbaşı pazarı kurulmayacak.

Kuaförler, güzellik salonları gibi fiziksel temas gerektiren işyerleri hizmet vermeyecektir.

Voorbeeld

1. CEL

Jouw lichaam is opgebouwd uit **cellen**. Die zijn héél erg klein.

Een **virus** komt bij je binnen langs jouw mond of neus. Het virus kan jouw **cellen** aanvallen.

2. VIRUS MET STEKELS

Op het **coronavirus** zitten **stekels (sleutels)**. Op een cel zitten **ontvangers (sloten)**. Als die passen kan het virus de **cel** binnendringen.

3. KOPIEERT

Het virus kopieert zich in de **cel** en valt nog **cellen** aan.

4. ZIEK

Het **virus** bindt zich gemakkelijk met **cellen** in jouw neus en keel. Het lichaam maakt slijmen, hoest en koorts en spieren doen pijn. Je kan je moe voelen. Soms kopieert het virus zich in de longen en kan je moeilijker ademen.

5. ANTISTOFFEN

Je maakt **antistoffen** om het **virus** onschadelijk te maken. Ze zorgen ervoor dat de **sleutel** niet meer past.

Dat duurt een paar dagen. Het virus kan je al goed ziek maken.

6. GEHEUGEN

Er worden ook **geheugencellen** gemaakt. Wanneer die hetzelfde virus later opnieuw zien, worden **antistoffen** sneller aangemaakt. Je wordt dan minder ziek.

Voorbeeld

www.DeZuidpoortGent.be

2. HOE WERKT EEN CORONA VACCIN?

www.
WAT
MAG
.be

1. TRAINING

Het vaccin traint het immuunsysteem.

Het leert om **antistoffen** te maken tegen het **coronavirus**.

Zonder het **virus** ooit gezien te hebben.

2. STEKELS

Als oefenmateriaal worden **stekels (sleutels)** gemaakt.

Ze hangen niet aan een **coronavirus**. Ze maken **niet ziek**.

Het lichaam reageert door antistoffen te maken.

3. ANTISTOFFEN

Na een een paar dagen zijn de **stekels** verdwenen.

De **antistoffen** blijven wel.

4. KLACHTEN

De training is **zwaar werk** voor het lichaam.

Je kan dat voelen. Je krijgt misschien lichte koorts of een rode zwelling rond de inspuiting.

Dat gaat vanzelf over (na een dag).

5. STERKER

Als je later besmet wordt met het **échte virus**, zullen de **antistoffen** het **virus** direct doden.

Of zal je sneller **antistoffen** aanmaken.

Er zijn 3 soorten vaccins:

1

RNA VACCIN

IN DE SPIJT:

Instructies (RNA) verpakt in een vetdruppeltje.

Ons lichaam maakt tijdelijk zelf ongevaarlijke **stekeltjes** aan. Ze verdwijnen terug heel snel.

PRODUCENTEN:

- CureVac
- Moderna
- Pfizer Biontech

2

VECTOR VACCIN

IN DE SPIJT:

Instructies (DNA) verpakt in een onschuldig virus.

Ons lichaam maakt tijdelijk zelf ongevaarlijke **stekeltjes** aan. Ze verdwijnen terug heel snel.

PRODUCENTEN:

- AstraZeneca & Oxford University
- Johnson & Johnson

3

KLASSIEK VACCIN

IN DE SPIJT:

Het coronavirus zelf. Maar gedood en in stukjes geknipt. Daardoor kan het de cel niet meer binnendringen.

PRODUCENTEN:

- Sanofi - GSK (ten vroegste 2022)

Nagelezen en goedgekeurd door: **Lowie De Loose** (Huisarts WGC Nieuw Gent), **Lieven Scheire** (wetenschapsuitlegger), **Hetty Helmoortel** (moleculair bioloog)

Kanalen

Bijna iedereen heeft een **brievbus**.

Winkels, markten, wachtkamers, voedselondersteuning, diensten, ...

Verenigingen, (geloofs)gemeenschappen, ...

Op straat, thuis, ...

En nu?

Screening, herschrijven,
coaching, vorming.

www.duidelijketaal.be

Door Vlaamse overheid.
Tips, checklijsten, inspiratie, ...

www.heerlijkhelderetaal.be

Heerlijk Helder in de Zorg, Laagdrempelige,
inclusieve zorgcommunicatie

www.memori.be/heerlijk-helder-in-de-zorg.html

Heldere overheidscommunicatie (Nederland)

www.directduidelijk.nl

Dossier toegankelijke communicatie.

www.diversiteitspraktijk.be

En nu?

Voorbeelden

Snelgids

Vorming

Deze presentatie

www.DeZuidpoortGent.be

*We leren om links en rechts te kijken
om over te steken,
laat ons ook leren links en rechts kijken
om te zien of we
niemand achter laten.*

Vragenronde

